PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 70 lir

Leto XXVI. Št. 289 (7783)

TRST, sreda, 23. decembra 1970

POLOŽAJ V BALTSKIH MESTIH SE NORMALIZIRA

Poljska vlada je včeraj preklicala izredne ukrepe v Gdansku in Gdinji

Vzpostavljena letalska zveza med Varšavo, Gdanskom in Ščečinom - Napovedi o morebitnih spremembah v državnem svetu in vladi - Brzojavka Longa novemu tajniku poljske KP Giereku

VARŠAVA, 22. — Poljska televizija je danes sporočila, da je vlada preklicala izredne ukrepe, ki jih je sprejela 17. decembra ob nemirih in spopadih v Gdansku in Gdinji. Omenjeni ukrepi so pooblaščali varnostne sile, da lahko uporabljajo orožje v primeru neredov in plenitve. Televizija je pojasnila, da so bili ti ukrepi preklicani, ker je na področjih ob baltski obali zavladal red in mir po krvavih spopadih v preteklem tednu. V isti oddaji je televizija pokazala tudi nekaj prizorov iz Ščečina, ki prikazujejo prebivalce pri nakupih v trgovinah.

Danes zjutraj je bila ponovno vzpostavljena redna letalska zveza med Varšavo, Gdanskom in Ščečinom, medtem ko so telefonske in telex zveze s Ščečinom še vedno prekinjene. Zahodne tiskovne agencije poročajo, da se življenje na Poljskem normalizira. Danes se je v Varšavi zvedelo, da je 3.000 delavcev v največji ščečinski ladjedelnici prekinilo stavko in se je javilo na delo. To je sporočil ravnatelj ladjedelnice, ki je v intervjuju po telefonu z varšavskim radiom izjavil, da je bila stavka prekinjena po

General Vyeczyslav Moczar, vplivni član novega poljskega partijskega vodstva

sestanku, ki ga je imel z delavci.

Iste agencije poročajo, da vlada v Varšavi vtis, da se bo jutri popoldne sestal poljski parlament. Predvidevajo, da bo parlament sklepal o spremembah v vladi in državnem svetu. V tej zvezi krožijo govorice, da bo sedanji predsednik državnega sveta maršal Marijan Spychalski odstopil in da bo na njegovo mesto imenovan sedanji predsednik vlade Cyrankiewicz. Za predsednika vlade pa naj bi bil imenovan sedanji podpredsednik Pjotr Jaroszewicz. Poleg tega pa v dobro obveščenih krogih govorijo tudi o odstavitvi predsednika vladne komisije za gospodarsko načrtovanje Stanislava Majewskega. To povezujejo predvsem z izjavo novega glavnega tajnika komunistične partije Edvarda Giereka, da je treba korenito preurediti celotno strukturo gospodarskega načrtovanja.

Iz Moskve poročajo, da so se v tamkajšnjih diplomatskih krogih razširile vesti o skorajšnjem obisku novih poljskih voditeljev v Moskvi, kjer naj bi z voditelji Sovjetske zveze razpravljali o odnosih med obema državama.

Po vesteh zahodnih dopisnikov je poljsko prebivalstvo z zadovoljstvom sprejelo odstranitev Gomulke in imenovanje Giereka za glavnega tajnika partije. Gierek, bivši rudar in sindikalni aktivist v Franciji in Belgiji, ki je sodeloval v antinacističnem boju v Belgiji, je obljubil v svojem prvem govoru korenite spremembe v poljskem gospodarstvu. To daje Poljakom upanje, da se bodo razmere izboljšale. Televizijski komentator Ryszard Wojna je dejal, «da je treba vzroke težav, ki so prišle na dan v preteklih dneh, iskati v zapletu mehanizma dialoga med stranko in narodom».

V Gdansku se je sestalo deželno partijsko vodstvo. Sklenili so, da napravijo podrobno analizo o dogodkih v preteklem tednu in da je sedaj glavna naloga normalizirati položaj, povečati socialno disciplino pri izvajanju gospodarskih obveznosti in zajamčiti polno zaposlitev proizvajalnih sil.

Tiskovna agencija PAP je v posebnem komentarju priznala, da so pogoji za spopad obstajali in se razvijali že dlje časa zaradi samovoljnih gospodarskih ukrepov in pomanjkanja dialoga z delavskim razredom o zapletenih gospodarskih vprašanjih. Agencija je obsodila prenagljeno uveljavljenje ukrepov in zanemarjenje mnenja delavcev. Poleg tega je agencija poudarila, da je prebivalstvo dobro razpoloženo do novega vodstva. Tudi glasilo poljske KP «Tribuna Ludu» poudarja, sklicujoč se na sklepe plenuma centralnega komiteja, da se Poljska ne more odpovedati zavezništvu s Sovjetsko zvezo in z drugimi socialističnimi državami. List nadalje pravi, da je popolnoma v skladu z osnovnimi koristmi Poljske, da se razvija mirno sožitje z drugimi državami in da se podpre vse, kar lahko prispeva k popuščanju napetosti v Evropi. «Nedavni podpis pogodbe z Zvezno republiko Nemčijo — podčrtuje list — predstavlja vzgled naše dejavnosti v tem smislu.» Ob zaključku list pravi, da nedavni dogodki predstavljajo resno opozorilo, da je treba gledati v bodočnost, zavrniti vsak konservatorizem in vsako delovanje, ki ni v skladu s socializmom.

Tiskovni urad KPI sporoča, da je glavni tajnik Luigi Longo poslal novemu tajniku poljske partije Edvardu Giereku brzojavko, v kateri mu pošilja prisrčna voščila za težko in odgovorno nalogo, ki stoji pred njim in pred centralnim komitejem poljske partije za premostitev položaja, ki je nastal zaradi socialnih konfliktov in hudih dogodkov v preteklih dneh. Longo nadalje pravi: «Pozitiven razvoj poljske socialistične družbe je velikega pomena za vso Evropo, tudi zaradi odločujočega prispevka, ki ga mora vaša država dati v boju za mir in varnost. Vam, vsem komunistom in poljskemu narodu najboljša voščila za leto 1971, ki naj predstavlja dosežek pomembnih rezultatov za napredek socialistične Poljske».

Iz Budimpešte poročajo, da je prvi tajnik centralnega komiteja madžarske KP Janos Kadar poslal Edvardu Giereku čestitke s katerimi mu želi obilo uspeha v delu za dobrobit poljskega delavskega razreda, poljskega delovnega naroda, za dobre odnose med Madžarsko in Poljsko, za socializem in za mednarodno komunistično gibanje. Tudi prvi tajnik bolgarske KP Živkov je čestital Edvardu Giereku ob njegovem imenovanju za prvega tajnika poljske KP.

Na današnji seji centralnega komiteja francoske KP je namestnik glavnega tajnika Georges Marchais obsodil napake poljskih voditeljev, ki so privedle do tragičnih dogodkov v preteklih dneh. Potem ko je poudaril, da je prelita kri poljskih delavcev presunila francoske komuniste, delavce in demokrate, je poudaril, da objektivne težave v razvoju socialističnega gospodarstva na Poljskem ne morejo opravičiti, kar se je pripetilo. Marchais je med drugim omenil obveznost Giereka, da bodo popravili napake in se posvetovali z delavci ter poudaril, kar je bilo podčrtano v izjavi s konference socialističnih in delavskih strank junija 1969, «da izgradnja in razvoj socializma slonita na udeležbi in pobudah delavskih množic».

«Ženmin Ži Bao», glasilo kitajske komunistične partije, je objavilo obširen članek o dogodkih na Poljskem in o ostavki Gomulke, v katerem med drugim ugotavlja, «da so sovjetski revizionisti po izbruhu revolucionarnega odpora poskusili s svojo vojsko pomagati poljskim revizionističnim oblastem, da bi z nasiljem zatrle revizionistični in kolonialistični režim na Poljskem in v vzhodni Evropi». List ostro kritizira Giereka in ugotavlja, da je že v svojem prvem govoru odkrito izrazil namen «nadaljevati s sovjetskimi revizionisti». Poleg tega Ženmin Ži Bao obtožuje poljsko vodstvo, da se je tesno povezalo s «sovjetskimi revizionisti» v preteklem desetletju proti interesom Poljakov.

Sovjetski časopisi se še vedno omejujejo na poročanje golih vesti o dogodkih na Poljskem in doslej še niso objavili nobene politične ocene.

Romunski predsednik Ceausescu je danes ob 75-letnici rojstva predsednice španske komunistične partije v izgnanstvu Dolores Ibarruri poudaril, da mora imeti komunistična stranka najtesnejše vezi z narodom. Ceausescu je v svojem govoru dejal med drugim: «Samo z upoštevanjem koristi vsega prebivalstva v najtesnejšem sodelovanju z vsemi silami, z narodom in z vsemi delavci, brez razlike narodnosti, se lahko zagotovi zmaga socializma in komunistična partija lahko uspešno izvaja vlogo voditelja družbe». Čeprav Ceausescu ni neposredno omenil poljskih dogodkov, je vendar iz njegovih besed razvidno, da je mislil na to kar se je pripetilo v preteklem tednu na Poljskem in ugotovitve novih poljskih voditeljev, da je njihova partija zanemarila stike z delavskimi množicami.

ZADNJA SEJA VLADE PRED POČITNICAMI

Sprejetih pet vladnih dekretov o položaju državnih uslužbencev

Dekreti se nanašajo skupno na 1.600.000 uslužbencev in bo veljalo zvišanje plač 800 milijard lir

RIM, 22. — Vlada se je danes sestala zadnjič pred božičnimi in novoletnimi prazniki ter sprejela pet zakonskih dekretov v korist državnih uslužbencev, s čimer je vsaj delno rešeno to vprašanje, ki se je vleklo že več let. Seja vlade se je pričela ob 10.25 in se zaključila ob 15.50.

V vladnem poročilu je rečeno, da se nanašajo vladni dekreti na pomemben korak k uvajanju reforme javne uprave in da se dekreti nanašajo na: preureditev staleža in sistema napredovanj civilnih državnih uslužbeucev, zvišanje plač civilnega in vojaškega osebja države, novo ureditev in nov plačilni sistem za sodnike, preureditev kategorij državnih uradnikov in plačevanja pokojnin.

V poročilu je tudi rečeno, da novi ukrepi ne zaključujejo pobud za modernizacijo javne uprave, temveč da gre za osnovo za novo in pogumnejšo reformo javne uprave.

Prvi ukrep se nanaša na organik, zmanjšuje število stopenj in funkcionalno bolje razporeja razne pristojnosti. Pomembne so izpremembe za mlajše funkcionarje, ki žele prevzeti vodilne funkcije. Izpremenili so tudi sistem napredovanj.

Drugi vladni dekret se nanaša na zvišanje plač, ki zanima milijon 600 tisoč državnih uradnikov in okrog 700 tisoč upokojencev. Ta dekret predvideva višji izdatek okrog 800 milijard lir. Vsakemu uslužbencu je zagotovljen minimalni povišek v višini 10.000 kosmatih lir in najmanj 8.500 neto lir.

Tretji dekret se nanaša na delavce, ki so zaposleni v državni upravi in zmanjšujejo število kategorij od sedem na štiri ter uvaja razne olajšave. Naslednji dekret, kot že rečeno, govori o likvidaciji pokojnin od 1. septembra 1961 in določa, da se izplača takoj akontacija v višini 10 odst. sedanje pokojnine. Zadnji dekret se nanaša na sodnike in sodno osebje.

Vlada je poleg tega odobrila še celo vrsto raznih drugih dekretov in zakonskih predlogov. Med drugim tudi predlog, ki prepoveduje, da se v kinih, kolektivnih prevoznih sredstvih kadi, kolikor niso opremljeni z ustreznimi klimatskimi napravami. Na predlog ministra za obrambo so upokojili dosedanjega poveljnika karabinjerjev generala Forlenzo in na njegovo mesto imenovali generala armadnega korpusa Corrada Sangiorgia.

Minister za proračun in gospodarsko načrtovanje posl. Giolitti je danes sprejel predstavnike CGIL, CISL in UIL. Minister je sporočil stališče vlade, da pospešijo postopek za izdelavo reforme zdravstva in stanovanjske politike. V tej zvezi je bil govor o sestavljanju tehničnih podatkov.

Brez sklepa razprava o jedrskem pospeševalniku

ŽENEVA, 22. — Svet CERN (evropske organizacije za atomske raziskave) je ponovno odložil sprejetje končnega sklepa o gradnji velikega atomskega pospeševalnika in so se samo dogovorili, da se bodo sestali in menda dokončno odločali 19. februarja prihodnjega leta. V svetu sodeluje dvanajst, evropskih držav in se je sestal v mestu Meyrin v bližini Ženeve. Prvotno so nameravali zgraditi veliki jedrski pospeševalnik z zmogljivostjo 300 GEV in je bila resna kandidatura Italije za gradnjo pospeševalnika v Doberdobu. Vse pa se je končalo, ko je Zapadna Nemčija postavila svoj «veto» in zahtevala, da se pospeševalnik zgradi na njenem ozemlju. Končno je ravnatelj načrta prof. John Adams predlagal, da bi obseg posveševalnika bistveno zmanjšali, odnosno da bi ga gradili po etapah. Sedaj govore o možnosti, da bi zgradili pospeševalnik v kraju Meyrin blizu Ženeve, kjer naj bi izkoristili že nekatere obstoječe naprave, vendar je tokrat Velika Britanija zahtevala, da morajo sodelovati vse države članice CERN. Švedska, Danska, Holandska, Grčija in Norveška pa so si pridržale odgovor o tem, če bodo sodelovale pri gradnji.

RIM, 22. — Tiskovni urad finančnega ministrstva je sporočil, da so zvižali ceno soli in to naslednjih vrst: «scelto» od 50 na 60 lir za zavoj, «raffinato» od 70 na 80, «candor» od 50 na 55. Ministrstvo pravi, da gre za manjše znižanje, ki je bilo nujno zaradi višjih proizvodnih stroškov in da niso spremenili cene drugih vrst soli vključno soli v razsutem stanju, ki se uporablja za kuhinjske potrebe.

Pronuncij Cagna pri Ribičiču

BEOGRAD, 22. — Vatikanski pronuncij Mario Cagna je izročil danes predsedniku zveznega izvršnega sveta Mitji Ribičiču poslanico papeža Pavla VI., ki jo je poglavar katoliške cerkve poslal vsem vladam ob proslavi dneva miru. Ob tej priložnosti sta Ribičič in Cagna govorila o pomenu borbe za mir in o zelo koristnem sodelovanju med Jugoslavijo in Vatikanom na tem področju. Zvezni izvršni svet bo na eni od prihodnjih sej proučil papeževo poslanico.

Včeraj na pokrajini podpisana konvencija o «Slovenskem stalnem gledališču»

Sinoči je bilo na sedežu pokrajinske uprave ustanovljeno «Slovensko stalno gledališče». Ustanovni akt so podpisali: tržaški župan inž. Marcello Spaccini, predsednik pokrajine dr. Michele Zanetti in predsednik društva «Slovensko gledališče» prof. Josip Tavčar.

Do podpisa konvencije med lokalnimi upravami in društvom «Slovensko gledališče» je prišlo po dolgoletnih naporih, da se najde za «Slovensko gledališče» ustrezen javno-pravni status in s tem tudi odgovarjajoča podpora iz javnih sredstev. Tako je ustrezen sklep sprejela pred dvema letoma tržaška občina, po daljši krizi pa tudi na novo izvoljena pokrajinska uprava. V zadnjih dneh so bile odstranjene vse še zadnje težave upravnega značaja in je končno sinoči prišlo do podpisa konvencije.

Nova ustanova «Slovensko stalno gledališče» je v bistvu konzorcij treh «partnerjev»: tržaške občine in tržaške pokrajine, ki bosta po svojih predstavnikih zastopani v upravnem svetu (pri čemer določa od občinskega in pokrajinskega sveta odobren statut, da gre za državljane slovenskega jezika), večino članov upravnega sveta pa bo imenovalo društvo «Slovensko gledališče», v katerem so zastopani Slovenci vseh političnih in ideoloških opredelitev.

Gre torej za prvi in zelo pomembni korak k publicizaciji «Stalnega slovenskega gledališča» in ki odraža določeno večjo pozornost s strani lokalnih uprav, njih dobro politično voljo ter prizadevanje, da se reši to vprašanje v korist slovenske narodnostne skupnosti. Ostane pa odprto vprašanje dokončne publicizacije, ki naj bi pomenila, da bi skrb in vsa bremena za to pomembno slovensko ustanovo povzele javne ustanove (občina, pokrajina, dežela in država), pri čemer je treba ugotoviti, da je zlasti s strani države bila dosedaj pomoč zelo pičla.

Ob podpisu je Tržaška pokrajina izdala tiskovno poročilo, v katerem je med drugim rečeno: «Novo ustanovljena ustanova bo tako lahko utrdila in ojačila gledališko dejavnost slovenske narodne skupnosti v Italiji, do katere so krajevne uprave večkrat izrazile spoštovanje in pohvalo v prepričanju, da taka dejavnost bogati in razvija celotno naše prebivalstvo».

POLICIJSKA REPRESIJA PROTI OPOZITORJEM FRANKISTIČNEGA REŽIMA

VAL ARETACIJ V ŠPANIJI

Aretirance obtožujejo, da so člani komunistične partije - Solidarnost «delavskih komisij» z baskovskimi rodoljubi - Falangistični shodi v številnih španskih mestih

MADRID, 22. — Španska policija je potrdila, da je prišlo v vsej Španiji do množičnih aretacij predstavnikov opozicije. Vesti o novem valu aretacij so se slišale že v preteklih dneh, danes pa so dobile tudi uradno potrdilo.

Uradne vesti o aretacijah zadevajo samo dve španski mesti: Sevillo in Ferrol del Caudillo na severu države. V Sevilli so aretirali 24 oseb, ki jih policija obtožuje, da so krajevni voditelji komunistične partije. Med aretiranci je tudi odvetnik, ki je po policijskih vesteh voditelj mestne «komunistične mladine». Do aretacij je prišlo, ko je policija vdrla v neko stanovanje, kjer naj bi pripravljali demonstracijo proti procesu v Burgosu. Policija je ustavila in zaslišala okrog šestdeset mladincev, starih od 13 do 15 let, ki so jih našli v poslopju. Skupina 24 aretirancev naj bi pripravila vse demonstracije, ki so bile v Sevilli po začetku procesa proti šestnajstim baskovskim rodoljubom.

V drugem mestu so aretirali 21 oseb, ki jih obtožujejo «prevratniškega delovanja». Policija jih obtožuje, da so pripadali mladinskim komunističnim organizacijam ter da so razpečevali letake, v katerih so zahtevali amnestijo ter se zavzemali za splošno stavko. Kot je znano, in kot je potrdil včeraj v svojem govoru pred parlamentom španski podpredsednik admiral Carrero Blanco, proglašajo španske oblasti vsakega opozitorja za «komunista», oziroma za «terorističnega agenta v službi mednarodnega komunizma».

Dejansko pa se pod nasilnim pritiskom frankističnega režima v Španiji utrjuje solidarnost med vsemi komponentami španske demokratične opozicije. To izhaja tudi iz izjav, ki sta jih dala predstavnika «delavskih komisij» v razgovoru z nekaterimi italijanskimi časnikarji. Zastopnika tega ilegalnega sindikalnega gibanja (uradni sindikati so pod popolnim nadzorstvom vlade ter vodijo dejansko protidelavsko politiko) sta izjavila, da njihova organizacija popolnoma podpira delovanje baskovske organizacije ETA ter da bo storila vse, kar je v njeni moči, da bi zaščitila življenje in svobodo šestnajstih obtožencev v Burgosu. Delavske komisije, sta povedala, so pripravile akcijski program, po katerem bodo v vseh pokrajinah španskega ozemlja sklicane splošne stavke, če bo vojaško sodišče v Burgosu izreklo eno samo obsodbo na smrtno kazen. Stavke bodo trajale, dokler ne bo prišlo do pomilostitve.

Po mnenju sindikalnih predstavnikov je do izredne zamude v objavi razsodbe prišlo zaradi velikega pritiska, ki ga španski delavski razred izvaja na frankistični režim. «Vsak dan, ki mine — sta dejala sindikalista — pomeni zmago za delavske komisije in za delavce vse Španije, ki hočejo doseči končno afirmacijo demokracije». «Delavske komisije», ki so bile ustanovljene leta 1963, so v sedmih letih «delovanja in boja» dosegle, da se je v širokih delavskih množicah utrdila razredna zavest, kot so izpričale demonstracije 27. januarja 1967 in stavka 3. novembra 1970. Te zadnje stavke se je udeležilo več kot milijon španskih delavcev, ki so izrazili svojo ogorčenost zaradi začetka procesa v Burgosu. V razgovoru z italijanskimi časnikarji sta se predstavnika delavskih komisij zahvalila za podporo, ki so jo italijanski sindikati in ves delavski razred dali boju španskega ljudstva.

Nezadovoljna s stališčem, ki so ga zavzeli italijanski sindikati, pa je seveda španska vlada, ki je preko uradnega sindikata ukazala pristaniškim delavcem, naj bojkotirajo italijanske ladje v španskih pristaniščih. Bojkota bodo deležne tudi francoske ladje, ker da je francoski tisk «neobjektivno» poročal o dogodkih v Španiji in o procesu v Burgosu.

V vsej Španiji se medtem nadaljujejo shodi falangistov in pripadnikov drugih fašističnih organizacij, ki bi hoteli ustvariti videz, da je «vsa Španija združena za svojim Caudillom». V Valenciji se je takega shoda udeležilo nekaj desetin tisočev oseb, ki jim je vojaški guverner zagotovil, da bo vojska «še enkrat zvesti stražar naše suverenosti in enotnosti domovine». Podobne manifestacije, ki so potekale ob prepevanju fašističnih himen, so bile v Toledu in Granadi. Znani bikoborec Manuel Benitez, znan pod vzdevkom «El Cordobes», je iz svojega osebnega letala trosil nad Cordobo letake s frankistično propagando.

Glede procesa v Burgosu so se danes razširile govorice, da se bo moralo z njim ukvarjati vrhovno vojaško sodišče. To bi med drugim pomenilo, da bodo razsodbo proti šestnajstim obtožencem izrekli šele čez nekaj mesecev.

O ugrabljenem zahodnonemškem konzulu v San Sebastianu Eugenu Beihlu Schaefferju medtem ni vesti, v uradnih krogih pa so demantirali govorice, po katerih naj bi konzula kmalu izpustili na svobodo.

MOSKVA, 22. — Politični tajnik PSIUP Tullio Vecchietti, ki je na obisku v Moskvi, se je sestal s članom političnega urada CK KP SZ Mihailom Susjovom. V poročilu je rečeno, da sta v prijateljskem razgovoru obravnavala vprašanja, «ki zanimajo obe stranki».

Najvišji sovjetski voditelji prisotni na razgovorih z egiptovsko delegacijo

Izvajanje resolucije OZN je edina pot za rešitev krize na Bližnjem vzhodu

Sovjetsko-egiptovski razgovori v Moskvi: z leve proti desni Kosigin, Brežnjev, podpredsednik ZAR Ali Sabri in Podgorni

MOSKVA, 22. — V Moskvi so se danes nadaljevali razgovori med sovjetskimi voditelji in egiptovsko delegacijo, ki jo vodi podpredsednik ZAR Ali Sabri. Ta je izročil včeraj glavnemu sekretarju KP SZ Brežnjevu spomenico egiptovskega predsednika El Sadata.

Tudi današnjih razgovorov so se udeležili najvišji sovjetski voditelji Brežnjev, Kosigin in Podgorni, poleg njih pa obrambni minister Grečko in zunanji minister Kosigin. Kot je znano, so v egiptovski delegaciji poleg Sabrija tudi ministri za industrijo Sidki, za zunanje zadeve Riad in za obrambo Favzi. Agencija TASS poroča, da so med razgovori «proučili nekatere aktualne mednarodne probleme» ter «v podrobnostih analizirali različne aspekte položaja, ki se je ustvaril na Bližnjem vzhodu». Po poročanju sovjetske tiskovne agencije je srečanje poteklo «v vzdušju prijateljstva in popolnega medsebojnega razumevanja». «Obe strani — poroča TASS — sta proučili poti, ki vodijo k razširitvi prijateljskega sodelovanja med SZ in ZAR na vseh področjih».

Egiptovski tisk daje moskovskim razgovorom zelo velik poudarek ter dobesedno navaja nekatere dele govora, ki ga je imel včeraj sovjetski ministrski predsednik Kosigin. «Tisti, ki v Izraelu še niso zgubili čuta odgovornosti za usodo lastnega ljudstva — je dejal med drugim sovjetski premier — in ki nočejo biti soudeleženi pri atentatu proti miru, morajo razumeti, da je edini izhod iz sedanjega položaja na Bližnjem vzhodu v takojšnjem izvajanju svojega govora je Kosigin obsodil izraelske «ekstremiste», iz česar egiptovski komentatorji sklepajo, da je predsednik hotel poudariti razlike, ki obstajajo v telavivski vladi med «jastrebi» in «golobicami». Kairski časopisi pa dajejo največji poudarek tistemu delu Kosiginovega govora, v katerem je rečeno, da ostaja resolucija OZN edino sredstvo za rešitev krive na Bližnjem vzhodu.

SEJA ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA

Sprejeti predlogi proračuna za 1971

BEOGRAD, 22. — Zvezni izvršni svet je na včerajšnji seji sprejel predloge o proračunu in izvenproračunskih postavkah zveze v letu 1971. Po teh predlogih bi se iz zveznega proračuna financiralo delo zveze in njenih organov, Jugoslovanske ljudske armade, splošne ljudske obrambe, ki izhajajo iz funkcij in nalog v pristojnosti zveze in dajala dopolnilna sredstva za gospodarsko nezadostno razvitim republikam in pokrajini Kosovo. Dohodki zveznega proračuna naj bi bili prispevki republik in pokrajin sorazmerno z družbenim produktom, oziroma nacionalnim dohodkom, carine in konzularne pristojbine. Z zveznim zakonom bodo določili tudi prometni davek. S posebnim predpisom bodo prenesene na republike in pokrajine do konca leta 1970 ostale obveznosti, ki so se doslej finansirale iz zveznega proračuna, med drugim invalidska zaščita vojnih vojaških invalidov, dodatki borcem, beneficirane obresti, dopolnilna sredstva za finansiranje službe notranje uprave, regresi, premije in financiranje zdravstvene dejavnosti.

S posebnim predpisom bodo prav tako prenesena na republike in pokrajine tudi vsa sredstva tako imenovane izvenproračunske postavke (anuitete in sredstva iz inozemskih kreditov). Zvezni izvršni svet je sklenil predložiti skupščini, da po novem postopku ukine zakonska določila o beneficiranih obrestih za naložbe v turizmu. Tudi ta obveznost bo v prihodnjem letu prenesena na republike in pokrajine. V zvezi z vestmi, da bodo od 1. januarja povečane cene komunalnim in drugim storitev, je zvezni izvršni svet sklenil, da do sprejema trajnih sistemskih rešitev ne bo dovolil povečanja cen.

Predsednik zveznega izvršnega sveta Mitja Ribičič je danes pismeno obvestil predsednika zvezne skupščine, da zvezni izvršni svet, zaradi nekaterih osnovnih nerešenih vprašanj, ki jih rešuje sporazumno s predstavniki republik in pokrajin, ne bo mogel do konca leta poslati zvezni skupščini celotnega predloga resolucije o gospodarski politiki v prihodnjem letu, marveč ji ga bo poslal v januarju.

Odbora za družbeno - gospodarske odnose in za načrt gospodarskega sveta zvezne skupščine sta danes odobrila predlog zakona, s katerim se zvezni izvršni svet pooblašča, da lahko do konca aprila, sporazumno z republikami in pokrajinami, sprejme ali uvede nove prometne davke in carine in mu daje širša pooblastila na področju družbenega nadzorstva nad cenami.

Sestanek Brandt-Barzel

BONN, 22. — Zahodnonemški kancler Brandt se je sestal danes s predsednikom parlamentarne skupine demokrščanske opozicije Barzelom. Glavni argumenti razgovora so bili moskovski in varšavski sporazumi, dialog med obema Nemčijama in položaj v Berlinu.

Včeraj se je pričela stavka uslužbencev ENEL

RIM, 22. — Danes se je pričela vsedržavna stavka uslužbencev elektrarn ENEL, občinskih električnih podjetij in zasebnih podjetij, ki so jo proglasile vse sindikalne organizacije. Uslužbenci bodo stavkali po štiri ure ob zaključku vsake izmene do nedelje 27. decembra.

Sindikalisti so stavko potrdili po razgovoru, ki so ga sinoči imeli s podtajnikom za delo Torosom, ko so sicer ugotovili dobro voljo ministrstva, vendar pa s strani ENEL niso bila dana ustrezna jamstva.

Stavka zanima 120 tisoč uslužbencev in so jo proglasili, ker niso rešena nekatera bistvena vprašanja kategorije in predvsem: niso bila sprejeta zakonska določila o premični lestvici za upokojence, o spremembah fonda za socialno skrbstvo. ENEL ne izvaja zakona o bivših bojevnikih ter se stalno slabšajo sindikalni odnosi v podjetju.

ENEL je zvečer sporočila, da so lahko zagotovili kljub stavki redne dobave električne energije za večino potrošnikov, ob omejitvah, ki so jih že v naprej napovedali in ki se nanašajo predvsem na industrijo. Vendar pa so bili istočasno tudi prisiljeni, da so odvzeli električno energijo raznim mestnim področjem po Italiji, ker prihaja do težav zaradi okvar in zaradi premajhne proizvodnje električnega toka.

S SEJE GLAVNEGA ODBORA SKGZ

Nadaljevati z enotnimi prizadevanji za dosego globalne zakonske zaščite

Nastopne izjave novega predsednika - Diskusija - Zahvala našemu dolgoletnemu odgovornemu uredniku za njegovo delo

Na ponedeljkovem zasedanju glavnega odbora Slovenske kulturno-gospodarske zveze so izvolili člani novi izvršni odbor, ki mu ponovno predseduje Boris Race in v katerem so po novih pravilih zastopani predstavniki najbolj množičnih organizacij, včlanjenih v zvezo: SPZ, SGZ, KZ in društvo Ivan Trinko. Zaradi pozne ure, do katere je zasedal odbor, včeraj nismo mogli objaviti podrobnejšega poročila o razpravi in o zaključni besedi predsednika Raceta.

Boris Race je zaključil razpravo najprej z osebno noto, ko je bil pred dvema letoma prepričan, da se ne bo več vrnil na mesto predsednika in ko so se razmere spremenile in je ponovno sprejel to odgovorno mesto. Race je ugotovil, da nas čaka vedno več dela, da moramo biti Slovenci vedno bolj prisotni na najrazličnejših mestih. Pred leti smo bili potisnjeni v opozicijo in je bila že naša kritična prisotnost pomembna. Sedaj pa moramo biti prisotni povsod in se postavlja vprašanje, kje najti ljudi, da bomo lahko prisotni povsod, kjer je to potrebno, zaradi česar je naše delo vedno bolj zapleteno in naporno.

Boj za naše pravice prehaja v novo razdobje, v katerem pa so še vedno, in to še bolj kot kdaj koli, potrebni skupni napori. Zaradi tega bo tudi naloga novega odbora, da se trudi, da se doseže čimveč skupnih nastopov vseh Slovencev, kar bo zahtevalo mnogo študija, sestajanj, naporov in tudi potrpljenja.

Posebno poglavje predstavljajo stiki z organizacijami in ustanovami, ki so včlanjene v Zvezo, o čemer bo potrebno se posebej podrobneje pogovoriti.

Gradnja Kulturnega doma v Gorici je obveza nas vseh in moramo danes tudi skleniti, da bomo v prihodnjih dveh letih pričeli s to gradnjo.

Race se je nato toplo zahvalil za obsežno delo dosedanjemu predsedniku Gorazdu Veselu, za njegovo požrtvovalnost in tudi podčrtal dosežene uspehe, ki so zlasti prišli do izraza s skupnim nastopom vseh Slovencev. Zahvalil se je za delo tajniku Bogu Samsi. Obžaloval je, da ni več prisoten v glavnem odboru prvi predsednik Zveze in nato dolgoletni podpredsednik dr. Angelo Kukanja, katerega prisotnost in tehtna strokovna misel je bila dragocena.

Ugotovil je tudi, da je v odboru še vedno premalo mladih ljudi in da je nujno sodelovanje mlajših in starejših.

Zanimiva je bila razprava o poročilu Gorazda Vesela o sedanjem političnem položaju, ki smo ga v celoti objavili že včeraj. V razpravo je najprej posegel Stanislav Bole, ki je dejal, da je zelo prav, da se pošlje skupna resolucija vseh Slovencev tudi predsedniku dežele Berzantiju in da je nujna okrepljena koordinirana akcija v odnosu do dežele, ki je že dokazala določeno odprtost do Slovencev. V tej zvezi je tudi govoril o uradu za manjšine pri deželi, ki ne deluje in bi bilo treba vanj imenovati slovenske funkcionarje.

Niko Škamperle je predlagal, da bi bilo treba podpreti zakonski predlog Sema-Škerk, tako da bi poslali telegrame z zahtevo, da se o tem predlogu čimprej razpravlja s predsednikoma senata in poslanske zbornice.

Inž. Miloš Kodrič je bil mnenja, da je treba seznaniti z vsebino Škerkovega zakona široke množice, vse naše osnovne organizacije in da je treba doseči široko podporo, tako da bi organizacije pošiljale pisma, zahteve in da bi prišlo do podobne pobude tudi s strani drugih političnih sil. Podčrtal je politično važnost zasedbe šol in še zlasti pomen enotnosti slovenskih in italijanskih dijakov.

Filibert Benedetič je sporočil, da je za torek predviden podpis konvencije s tržaško občino in pokrajino o ustanovitvi Stalnega slovenskega gledališča in da je sedaj treba urediti položaj v odnosih z oblastmi tudi za Glasbeno matico, Narodno in študijsko knjižnico in doseči možnost gradnje Kulturnega doma v Gorici. Odprto je vprašanje tržaške radijske postaje, kot to izhaja iz resolucije, ki jo je Zveza sprejela letos poleti in ostaja naša zahteva po televizijski oddaji v slovenščini.

Mirko Kapelj je govoril o problemu borcev, še zlasti pa je obsodil nezaslišano stanje, v katerem je strelišče, na katerem so na Opčinah ustrelili Pinka Tomažiča in tovariše. Prihodnje leto bo trideseta obletnica ustrelitve in je treba narediti vse ustrezne korake, da se strelišče dostojno uredi.

Boris Race je govoril o skupnem pismu, ki je bilo poslano Colombu. Pobuda za to se je panujala, ko je bil sprejet «paket» za južnotirolsko manjšino, kljub temu da je bilo to vprašanje že dolgo časa v ospredju. Ni šlo za akcijo, ki bi bila sinhronizirana z obiskom predsednika Tita v Italiji, kot to skušajo pripisovati nam nenaklonjeni krogi. Res pa je, da se je sestava zavlačevala zaradi naših slabosti in je trajalo delo za sestavljanje in za zbiranje podpisov zelo aktivno štiri-pet mesecev, pobuda pa je bila sprožena že lani.

Sedaj je treba graditi na teh skupnih zahtevah, ko gre za skupno voljo vseh Slovencev, istočasno pa na zakonskem predlogu Sema - Škerk, ko gre za konkretizacijo zahtev v parlamentu s strani parlamentarcev KPI. Treba bo velik del naših sil osredotočiti okrog tega, da bomo dali pobudo, da se bodo tudi druge stranke, ki so naklonjene slovenskim potrebam, angažirale v parlamentu. Treba je prepričevati predvsem naše sodržavljane italijanske narodnosti. Race je tudi izrekel vse priznanje poslancu Škerku, ki mu je uspelo, da je dosegel, da se bo o zakonu razpravljalo v komisiji in to z glasovi skoro vseh skupin z izjemo neofašistov.

Dušan Kodrič je dejal, da je treba v odnosu do deželе narediti kaj več kot samo za usposobitev omenjenega urada, saj je dežela, če kdo hoče ali ne, pristojna za reševanje tudi naših vprašanj. Zakon Škerk - Sema bo prišel v razpravo, če bo dovolj pritiska, če se bomo zavzeli vsi Slovenci in zaradi tega je treba pošiljati telegrame predsednikoma zbornic, načelnikom poslanskih skupin in predsednikom komisij, ki naj bi o njem razpravljale.

Dr. Franc Škerlj je mnenja, da je treba biti pri zakonu zelo konkreten in da je treba prositi tovariše socialiste, da predlože svoj zakon. Glede deželе pa je mnenja, da bi se morale vse slovenske skupine dogovoriti, da bi v razne komisije imenovali najbolj ustrezne ljudi.

Glede predlogov o novem izvršnem odboru (katerega sestavo smo prav tako objavili že včeraj) ni bilo pomembnejših pripomb in je bil izvršni odbor izvoljen s tajnim glasovanjem. V imenu vseh članov glavnega sveta se je Gorazd Vesel na seji toplo zahvalil za dosedanje izredno požrtvovalno delo odgovornemu uredniku inž. Stanislavu Renku, ki je toliko let in tako vzorno vodil Primorski dnevnik. V odgovoru je inž. Renko dejal, da je že pred letom predlagal sedanjo rešitev in izrazil prepričanje, da bo Vesel dobro opravil — sicer manj častno nalogo, kot je predsednik zveze, vendar pa še težjo in polno trnjev.

Srečanja dijaških predstavnikov na deželi in s sindikalisti

Dijaki, ki so v nedeljo in ponedeljek prikinili z zasedbo šol, so se včeraj srečali s predstavniki dežele in sindikalisti.

Na deželi je dijake sprejel dr. Babile, ki je dijakom dal le splošna zagotovila. Ti so mu orisali enajst točk predloga pravilnika o «socialne ponedeljku», o katerem vlada v medšolskem odboru polno soglasje. Predstavniki medšolskega odbora, v katerem so bili tudi slovenski dijaki, so dr. Babileju tudi povedali, da si želijo pozitivne rešitve sedanjega spora na «štirikotnem» srečanju z občino, pokrajino, deželo in sindikati.

Sindikalisti so dijakom izrekli svojo solidarnost in podporo. Poudarili so, da je cilj tudi sindikalnega boja korenita reforma šolstva, ki mora biti splošno in brezplačno.

● **Volilni odbor Združenja tržaških krvodajalcev** sporoča svojim članom, da je bil rok za predložitev kandidatur za nadzorni odbor in za računski odbor podaljšan do 19.30 ure 29. dec. 1970.

Kdor namerava kandidirati v ta dva organa, mora predložiti pismeno zahtevo v zaprti zalepki, naslovljeni na Združenje tržaških krvodajalcev, volilni odbor, Trst, Ul. Pietà 2/3.

Za volilni odbor: predsednik Malcan Bruno, tajnik Cremastetter Mariano.

Razgovor na županstvu s sindikalisti

Včeraj dopoldne je župan Spaccini sprejel na županstvu predstavnike treh sindikalnih organizacij CISL, CGIL in UIL. Na sestanku so preučili možnost razvijanja dejavnosti občinske ustanove za potrošnjo, da bi z boljšo razdeljevalno mrežo zadrževali cene prehrambenim izdelkom.

V DNEH 2. IN 3. JANUARJA 1971 V TRSTU

Važno zasedanje o obrambi ogroženih jezikov in kultur

Sestal se bo federalni odbor za etnično-lingvistične skupnosti in za deželno kulturo v Italiji mednarodnega foruma AIDLCM

V dneh 2. in 3. januarja (po potrebi tudi 4. jan.) 1971 bo na sedežu Slovenske prosvetne zveze v Trstu, Ulica Geppa 9, I. nadstropje, zasedanje federalnega odbora za etnično - lingvistične skupnosti in za deželno kulturo v Italiji Mednarodnega združenja za obrambo ogroženih jezikov in kultur (AIDLCM) s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o zasedanju Zveznega sveta AIDLCM, ki je bilo 31. oktobra in 1. novembra t.l. v Lyonu.
2. Poročilo o akcijah pri deželnih svetih z namenom, da bi v statute vključili določbe za zaščito etnično-jezikovnih manjšin in deželne kulture.
3. Izmenjava informacij o stanju posameznih skupnosti in koordinacija pobud posebno v odnosu do deželi z navadnim in s posebnim statutom.
4. Položaj slovenske skupnosti tudi v zvezi z zadnjimi hudimi fašističnimi provokacijami.
5. Popis prebivalstva.
6. Razno.

Zasedanje se bo pričelo v soboto, 2. januarja ob 16.30.

Ob priliki zasedanja bo v istih prostorih tudi razstava periodičnega tiska narodnostnih manjšin v Italiji.

Sinoči v Slovenskem klubu

Zanimivo predavanje o partizanskih bolnišnicah v bližini Trsta

Slovenski klub je sinoči na svojem zadnjem letošnjem «torkovem večeru» posredoval svojim zvestim obiskovalcem zanimivo predavanje tovariša Maksa Zadnika iz Ljubljane, sicer pa berlinskega rojaka, bivšega partizanskega borca in političnega delavca med NOB na področju Brkinov in Slovenske Istre, ki je govoril o partizanskih bolnišnicah v bližini Trsta.

Predavatelj, ki je našim čitateljem znan že po svojih prispevkih v našem dnevniku, je svoja izvajanja razčlenil na tri poglavja. V prvem se je dotaknil pojma reševanja v rednih vojskah in partizanski posebej, v drugem mednarodno - pravnih norm za zaščito vojaških ranjencev in bolnikov, to je v bistvu haaških in ženevske konvencije, in o tem kako so se glede teh konvencij ravnali v prvi in v drugi svetovni vojni Nemci in kakšen je bil do njih odnos vodstva NOB, v tretjem poglavju pa se je podrobneje zadržal pri osrednji temi predavanja, to je pri partizanskih bolnišnicah v Padežu «Pod Beko» in v Zalesju, ki so bile v sami neposredni bližini Trsta.

Kakor je v prvem delu pokazal predavatelj, ki je po izobrazbi pravnik, globoko poznavanje pravnih osnov tako izrazito humanega vprašanja kot je skrb za ranjence in bolnike v vojnem času, tako je v drugem odnosno v tretjem delu pokazal poglobljeno poznavanje tega vprašanja med NOB v Brkinih in v Slovenski Istri, ne le v vseh glavnih obrisih, temveč tudi v podrobnostih na osnovi ohranjenih dokumentov, osebnih doživetij in iz pripovedovanj. Na izredno prijeten način, stvaren in od časa do časa šaljiv, obogaten z nekaterimi anekdotami in z navajanjem cele vrste imen, je na moč plastično oživil obdobje pred 27, 26 in 25 leti in brez velikih besed samo s prikazom dogodkov in ljudi ter razmer ovekovečil spomin na brkinske in istrske ter primorske ljudi sploh, ki so za svobodo znali trpeti in varovati pred okupatorji narodnoosvobodilnega boja, med katerimi so bile prav partizanske bolnišnice iz humanega vidika mogoče največja in najbolj dragocena skrivnost.

Predavatelja, ki je požel za svoja izvajanja topel aplavz hvaležnih poslušalcev, je na začetku predstavil predsednik kluba dr. Vlado Turina in se mu na koncu tudi zahvalil ter istočasno njemu in vsem udeležencem zaželel srečno in zadovoljno novo leto.

j. k.

● *Predsednik deželnega* odbora Berzanti je te dni sprejel novega predsednika neodvisne letovičarske in turistične ustanove Trsta prof. Cumbata.

IZJAVA TRŽAŠKEGA POKRAJINSKEGA VODSTVA PSI

PSI za pravno ureditev vprašanja državne meje

Zahteva, naj vlada prešče odgovornosti za nedavne izbruhe fašističnega nasilja
Kritike dejavnosti zunanjega ministra Alda Mora in «revanšističnih krogov»

Včeraj se je sestal pokrajinski komite tržaške federacije PSI, kateremu je tajnik prof. Pesante prebral poročilo o trenutnem političnem položaju. Pokrajinski komite je pohvalil tajnika, ker je takoj sporočil krajevnim oblastem neprimernost dovoljenja za manifestacijo in povorko, ki jo je pred nekaj tedni organizirala MSI in za katero so že vsi predvidevali, da bo prerasla v nasilje.

Pokrajinski odbor PSI je grajal zadržanje policije med sprevodom. Policija je najprej tolerirala prisotnost demonstrantov s koli in drugim orožjem, pozneje pa ni posegla, da bi preprečila pretepa slovenskih someščanov in napada na sedež PSI.

Socialisti zahtevajo, naj vlada prešče zadevo in ugotovi, kdo je odgovoren za izdajo dovoljenja za manifestacijo in naj v skladu z zakonom preganja tako krivce nasilja, kakor tudi njihove mandatarje.

Socialisti pozivajo vse demokratične sile k budnosti, da bi se taka dejanja več ne ponovila, pri tem pa poudarjajo pomen množične manifestacije, za katero so dala pobudo mladinska gibanja in sta jo organizirali občina in pokrajina. Manifestacija je poudarila odklonilno stališče strank, ki se navdihujejo pri različnih svetovnih nazorih, in sindikatov, do preteklosti, ki se nikakor ne sme povrniti. Vse te politične sile so se združile v volji, ne glede na politične razlike, ki so naravne v demokratičnem režimu in obenem osamile MSI. Ta manifestacija je še enkrat poudarila, ka o je MSI tuja v Trstu, ki je italijansko mesto, odprto proti Evropi. Tega pomena, vse kaže, niso razumele izvenparlamentarne skupinice.

PSI ugotavlja, da so izbruhi nasilja v Trstu samo epizoda v okviru širšega manevra, ki ga ni načelo samo MSI, temveč tudi krogi, ki so jalovo revanšistični. Ta manever je dosegel svoj vrhunec v zbornici, s predložitvijo vprašanj ministru Moru, ki je nanje dal tak odgovor, za katerega je bila posledica predvidena. PSI meni, da je Moro dokazal večjo občutljivost za strankarska vprašanja, kot za svojo odgovornost v svojstvu zunanjega ministra.

PSI meni, da se vlada in demokratične stranke ne smejo več spuščati k pobudam, ki bi lahko skalile italijansko - jugoslovanske odnose in obnovile v Trstu vzdušje hladne vojne.

PSI z zadovoljstvom ugotavlja, da je Titov obisk v Italiji samo odložen, in izraža upanje, da se bo našla pravna rešitev, na način, ki naj onemogoča obnavljanje vprašanja meja, ki je dejansko zaprto, tudi v vesti sosednih ljudstev in narodnih manjšin na obeh straneh meje, ki mora ostati najbolj odprta meja v Evropi, v korist Trsta, Italije in Jugoslavije ter najvišjega cilja miru.

Ustanovitev sveta staršev na srednji šoli v Nabrežini

Za tesnejše sodelovanje med šolo in domom je bil ustanovljen na državni srednji šoli «Igo Gruden» v Nabrežini svet staršev. Na prvi seji z dne 18. 12. 1970 so člani izvolili predsedstvo in predsednika ter sestavili načrt svojega bodočega delovanja.

V oporo vzgojno - izobraževalnega prizadevanja šole bo svet staršev skušal uresničiti naslednje cilje: posredovati pri pristojnih organih za ugodnejšo ureditev prevoza otrok iz okoliških vasi, poskrbeti pravočasno pomoč učencem, ki imajo težave pri učenju (pošolske skupinske inštrukcije), organizirati spomladi posebne ure iz telesne vzgoje z željo, da bi telovadba postala otrokom življenjska navada, podpirati vse šolske in izvenšolske dejavnosti formativnega značaja ter pobude za izboljšanje pogojev za uspešno učenje.

Prihodnji sestanek sveta bo predvidoma v prvi polovici januarja.

POMEMBNA TURISTIČNA PRIDOBITEV NABREŽINSKE OBČINE

«Slivenska jama» pri Nabrežini od včeraj odprta tudi za javnost

Jamo je za dostop uredila požrtvovalna tržaška speleološka skupina - Odslej bo odprta vsako nedeljo

Včeraj popoldne so odprli za javnost ob Trbiški cesti, v bližini Nabrežine, «Slivensko jamo» (Grotta delle torri). Jamo so sicer odkrili že leta 1860, a do sedaj so si jo lahko ogledali samo speleologi zaradi strmega vhoda. Tržaška jamarska skupina je pripravila 17 metrov dolg predor in stopnišče s skoro 200 stopnicami, po katerih se lahko dospe v osrednjo dvorano, ki jo imenujejo zaradi ogromnih kapnikov «dvorana stolpov». Dvorana, ki je visoka 55 metrov, široka pa 50, je ena izmed treh večjih dvoran, ki sestavljajo to jamo. Tržaška speleološka skupina bo nadaljevala z delom in bo verjetno dogradila do prihodnjega marca še ostali del poti in stopnišča, tako da bo obiskovalec lahko prehodil nad 800 metrov poti sredi teh čudovitih kraških pojavov.

Ta nova zanimivost bo verjetno pritegnila precej turistov, katerim je do sedaj devinsko-nabrežinska občina nudila lepo morsko obalo in kraško pokrajino, odslej pa tudi čarobne tvorbe podzemlja. Predstavnik devinsko-nabrežinske občine, odb. Antek Terčon, je podčrtal to dejstvo in se zahvalil tržaški jamarski skupini za to veliko delo, ki je bilo vse izvršeno s trudom in na stroške skupine same. Na otvoritveni svečanosti, ki je bila dobrih 40 metrov pod površino, so bili prisotni poleg odb. Terčona, še predsednik jamarske skupine Glauko Ivancev, odb. tržaške občine Gasparini, direktor tržaške turistične ustanove. Prisotni so bili tudi šempolajski župnik, ki je jamo blagoslovil, in skupina šempolajskih osnovnošolskih otrok.

Občinstvo si bo lahko ogledalo jamo vsako nedeljo. Pri tem je treba pripomniti, da bi bilo umestno, da bi se v dimkrajšem pripravili ob vhodu v jamo vsaj cestne indikatorji, če že ne kak turistični objekt. Škoda je namreč, da se toliko prometa odvija le nekaj metrov od vhoda v jamo, ne da bi večina turistov sploh vedela za obstoj te čudovite jame, ki zdaleč presega druge jame po tržaškem Krasu, če že ne po velikosti, pa vsaj po lepoti.

Huda nesreča v Novem pristanišču

Včeraj ob 19.15 so sprejeli na ortopedskem oddelku bolnišnice 62-letnega Biagia Crusija iz Ul. Scala Santa 14 ,ki se bo zaradi zmečkane desne noge moral zdraviti približno dva meseca.

Bolničarji RK so ga našli onesveščenega v Novem pristanišču pri hangarju št. 65 ob železniški progi. Ker ni bilo nobenih očividcev, ki bi lahko pojasnili, kako je prišlo do nesreče, bolničarji sklepajo, da je moškemu zmečkalo nogo kolesa železniškega voza, ki je tedaj peljal mimo njega.

Podrl ga je pri Trgu Unità

Zaradi pretresa možganov ter poškodb po zatilniku in levi nogi se bo 72-letni Vittorio Santin iz Ul. Pitteri 4/A moral zdraviti na nevrokirurškem oddelku bolnišnice približno teden dni.

Moškega je nekaj pred 21. uro sinoči podrl izven prehoda za pešce pri Trgu Unità avto «innocenti» z videmsko registracijo, ki ga je vozil 28-letni Tommaso Orlandini iz Ul. U. Foscolo 1.

Božič na radiju Trst A

V četrtek, na božično viljo, ob 21. uri in na božič ob 15.30, bo radijska postaja Trst A oddajala igro «Eno je dete rojeno», ki se oslanja na slovenske božične običaje in prepletena z verzi, ki jih je ob božični skrivnosti spletla v stoletjih slovenska ljudska fantazija. Dogodke ob Odrešenikovem rojstvu prikazuje avtor skozi sanje siromaka Anzelca, ki pri vsem živo sodeluje. Igro je napisal Mirko Mahnič v tehniki in v stilu drugih svojih dramskih del naslonjenih na slovensko tradicijo, kakor so Kmečki rekviem, Soldaški mizerere, Vinska žalostna z aleluvo in izlil vanjo žlahtnost in čar slovenskega božiča. Igro bodo v avtorjevi režiji podali člani Radijskega odra.

Med izrednimi oddajami, ki so na sporedu v petek, na božični dan, bi poslušalce tržaške radijske postaje opozorili še na dve posebni oddaji. Ob 18.15 je na sporedu oddaja «Vinko Beličič bere svoje pesmi», v kateri bo avtor sam prebral in komentiral sedem svojih božičnih pesmi, med katerimi so nekatere še neobjavljene. Ob 20.45 pa je na sporedu celovečerna božična oddaja «Praznovanje Gospodovega rojstva v svetu», ki bo obsegala bogat izbor zapiskov o praznovanju božiča v svetu in lepo število božičnih pesmi in melodij raznih narodov.

IZ DRŽAVNIH IN DEŽELNIH SKLADOV

Letos 1,5 milijarde lir za izobraževanje delavcev

Pol milijarde bo dala dežela, milijardo lir pa država
Deželni prispevek letos za 20 od sto večji od lanskega

Deželna uprava je dala na razpolago za poklicno izobraževanje delavstva v Furlaniji - Julijski krajini v letu 1970-71 pol milijarde lir. Ustrezni program predvideva vrsto rednih in izrednih tečajev, ki bodo dopolnjevali izobraževalne programe državnih ustanov, za kar bodo potrošili 201,275.000 lir. V kratkem se bo deželni odbor izrekel še o razdelitvenem načrtu preostalih 300 milijonov lir.

Za «izobraževalno» leto 1969-70 je dežela dala na razpolago 407.131.550 lir, tako da je letošnji sklad za 20 od sto večji od lanskega. Kakor določa deželni zakon štev. 35 iz leta 1965, se iz teh denarnih razpoložljivosti finansirajo kvalifikacijski tečaji za mladino, ki čaka na prvo zaposlitev, za delavce brez posla ali v rednem delovnem razmerju in za razne druge profesionalne kategorije.

S finančnimi sredstvi na razpolago za leto 1970-71 bodo organizirali skupno 59 tečajev, od tega 22 v pordenonski, 16 v tržaški, 11 v videmski in 10 v goriški pokrajini. V 55 primerih bodo tečaji redne, štirje pa izredne narave.

Tudi osrednje oblasti so letos povečale finančna sredstva, določena v ta namen. Ministrstvo za delo in socialno skrbstvo je namreč v lanskem letu namenilo tečajem okoli 671 milijonov lir, letos pa bo skupno nakazilo prerastlo milijardo lir ter bo tako večje za okoli 60 od sto. Vsega skupaj bodo s temi sredstvi organizirali 224 tečajev. Državni in deželni prispevek za organizacijo izobraževalnih tečajev v Furlaniji - Julijski krajini v letošnjem letu pa bo preseglo poldrugo milijardo lir, medtem ko je znašalo v lanskem letu 1 milijardo 78 milijonov lir.

Na pomolu VII dela za 2 milijardi

Podtajnik na ministrstvu za javna dela Zanier je sporočil tržaškemu županu Spacciniju, da bo prva tranša del za tehnično opremo pomola VII v tržaškem pristanišču, za kar je medministrski odbor za gospodarsko načrtovanje svoj čas dal na razpolago 6 milijard lir, lahko stekla v najkrajšem času. Prva tranša del se nanaša na vrednost naprav in del v skupni višini 2 milijardi lir.

Na osnovi načrta, ki ga je v tej zvezi predložil tržaški tehnični urad in ki ga je pred dnevi sprejel višji svet za javna dela, bodo v okviru prve tranše uredili površino pomola, položili tir, po katerem se bodo pomikali žerjavi, ter speljali železniški tir ob severnem robu pomola. Omenjena dela, ki jih bo opravilo podjetje Farsura, bodo zahtevala skupno naložbo okoli 1 milijarde lir.

Za nadaljnjo milijardo lir bo opravila razna druga dela v zvezi s pomolom Neodvisna ustanova za tržaško pristanišče, ki bo poskrbela za napeljavo vode, elektrike in telefonske zveze na pomol ter nabavila žerjav za manipulacijo kontejnerjev. Preden bo ustanova lahko pričela z delom, bo moralo izdati ustrezno dovoljenje ministrstvo za trgovinsko mornarico. Ministrstvo za javna dela in zakladno ministrstvo sta že dali svoj pristanek kar zadeva delo, ki ga bo opravila pristaniška ustanova. Sporazum, na osnovi katerega se bo to delo izvedlo, pa obsega še dogovor o naložbi 287 milijonov lir iz «modrega načrta» za italijanska pristanišča; s temi sredstvi bo pristaniška ustanova zgradila dve peči za uničevanje odpadkov in uredila vhod na Trajanskem nabrežju.

Nesreča ne delu

Zaradi ležnjih poškodb po prsih in obrazu se bo 40-letni zidar Attilo Berton iz Ul. Gardoni 2 na patološko-kirurškem oddelku bolnišnice, kjer so ga sprejeli ob 15. uri včeraj, moral zdraviti približno mesec dni.

Berton se je ponesrečil, ko je na gradbišču podjetja «Sacci» pri «Grandi motori» bil naslanjen na nakladalnem premičnem trku, ki se je nenadoma pričel premikati, ga zapeljal za nekaj metrov, nato pa odvrgel na tla.

Slovensko gledališče v Trstu
KULTURNI DOM

PO VELIKEM USPEHU NA TURNEJAH PO ZDA IN SZ BO GOSTOVAL V TRSTU SVETOVNO ZNANI HRVAŠKI FOLKLORNI ANSAMBEL

LADO

LJUBITELJI JUGOSLOVANSKIH NARODNIH PLESOV IN PESMI SI BODO LAHKO OGLEDALI NJEGOV NASTOP V KULTURNEM DOMU

V SOBOTO, 26. IN V NEDELJO, 27. DECEMBRA, OBAKRAT OB 16. URI.

Prodaja in rezervacija vstopnic od ponedeljka dalje, od 12. do 14. ure pri blagajni Kulturnega doma; ob nedeljah in praznikih eno uro pred začetkom predstav. Rezervacija na tel. 734265.

Jaka Štoka

MOČ UNIFORME

komedija v petih dejanjih

v nedeljo, 27. decembra ob 17. uri v Marijinem domu v Rojanu

KULTURNI DOM
JANKO MODER

KEKEC

(Dramatizacija povesti J. Vandota Kekec nad samotnim breznom)

v torek, 29. dec ob 16. uri
v sredo, 30. dec. ob 16. uri

Razstave

V galeriji Rossoni, Korzo Italia 9, je do 30. t. m. osebna razstava Alda Scaramelle. Razstava bo odprta od 10. do 20. ure. Otvoritev 21. dec. ob 18. uri.

V prostorih Avtonomne letoviščarske in turistične ustanove v Sesljanu so razstavljena dela slikarja sardinskega porekla Giorgia Mille, ki se je rodil l. 1937 v Postojni, živi in dela pa v Trstu.

● **Acegat sporoča**, da bodo jutri, na polpraznični dan, okenca podjetja odprta za potrošnike od 7.30 do 10.30.

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO TABOR NA OPČINAH

ponovi v nedeljo, 27. decembra ob 17. uri v prosvetnem domu na Opčinah Nušičevo komedijo v treh dejanjih

ŽALUJOČI OSTALI

V SOBOTO, 26. DEC. OB 15.30
V
LJUDSKEM DOMU V KRIŽU

PROSLAVA 25-LETNICE OBNOVITVE P. D. «VESNA»

Spored: moški pevski zbor «Fantje izpod Grmade», recitacija (Livij Bogatec SG), moški pevski oktet PD Svoboda II iz Trbovelj, govor predsednika PD Vesna, moški pevski zbor PD «Vesna», recitacija (Miroslav Košuta - SG), moški pevski zbor PD «Igo Grudnen» iz Nabrežine, nastop združenih pevskih zborov.

Vljudno vabljeni! — Odbor

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

TRST - Ulica F. Filzi št. 10
Tel. 38101/38045

opravlja vse bančne posle
kupuje tujo valuto

Včerajšnji odkupni devizni tečaji:

Ameriški dolar	620,—
Kanadski dolar	590,—
Brit. šterling	1.475,—
Švic. frank	142,—
Franc frank	110,—
Belg frank	12,—
Hol. florint	172,—
Nemška marka	169,50
Avst. šiling	23.80
Dinar	44.—

Za nego kože žene, otroka in moža se posvetujte v parfumeriji

MAJA

Ul. Udine 1 Jagodic - Veljak

Oglejte si izbiro bižuterije

Gledališča

POLITEAMA ROSSETTI

Danes ob 20.30 je na sporedu drama A. Cehova «Striček Vanja». Jutri bo odmor, v petek zvečer, v soboto popoldne ob 16.30 pa bodo zadnje predstave.

Blagajna v pasaži Rossetti sprejema rezervacije za vse predstave.

Za ponedeljek, 28. t. m. je najavljena prva uprizoritev pete abonmajske predstave Bertolda Brechta «Gospodar Puntila in njegov hlapec Matti» s Tinom Buazzellijem in Corradom Pannijem v režiji Alda Trionfa. Predstava je v postavitvi Stalnega gledališča iz Turina.

Intenzivna je medtem tudi dejavnost v Avditoriju, kjer sta po dve predstavi Bordonove pravljice «Florindanove dogodivščine» najavljeni za soboto, 26. in nedeljo 27. t. m. Po ponedeljkovi popoldanski predstavi bo v dvorani v Ul. Tor Bandena od torka 29. do 2. jan. gostovala «Nova skupina» z delom Avgusta Strindberga «Gospodična Julija» v režiji Giuseppa Menegattija in z igralci Reldo Ridoni, Virginiom Gazzolo in Claudio Ricatti.

«LA CAPPELLA UNDERGROUND»

Danes ob 21. uri bodo v Centru «La Cappella Underground» v Ul. Franca 17 predvajali doslej še nepredvajani film Jeana - Luca Godarda («Karabinjerji, 1963). S tem filmom se začenja nov ciklus, posvečen «Novelle vague», pomembnemu filmskemu gibanju med letom 1950-60. V tem ciklu bodo predvajana redka ali nepoznana dela režiserjev, ki so potem postali slavni, kot so Tuffaust, Resnais, Rohmer, Kast itd. Scenarij za film «Karabinjerji» je napisal Roberto Rossellini po dramskem delu Beniamina Joppola. Film v Italiji še ni bil predvajan.

V četrtek in v petek v «Cappelli» ne bo predstav, ki se bodo nadaljevale v torek, 29. t. m. s prvo predstavo kubanskega filma «Tretji svet - tretja svetovna vojna». Nov program za januar skupno z izkaznicami in abonmaji, je na razpolago pri centralni blagajni v pasaži Protti in pri centru «La Cappella» (tel. 61-668) od 18. ure in pred predstavami.

KONCERT «TRŽAŠKEGA KOMORNEGA ORKESTRA

Danes, 23. t. m. ob 21. uri bo v veliki dvorani Krožka za kulturo in umetnost v Ul. San Carlo 2 koncert «Tržaškega komornega orkestra», ki ga vodi dirigent Fabio Vidali. Na sporedu bodo skladbe Hindemitha, Bartòka, Kreneka in Dvoržaka.

Kino

Nazionale 15.00 «Borsalino», Alain Delon, Jan Paul Belmondo, Technicolor.
Eden 15.30 «Speedy e Silvestro», Pustolovščine mačka Silvestra. Technicolor.
Fenice 15.30 «Intrigo pericoloso», Rod Taylor, Carol White, Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Grattacielo 16.00 «Il prete sposato», Rosanna Podesta, Lando Buzzanca, E. M. Salerno, L. Salce Prepovedano mladini pod 18. letom.
Excelsior 15.00 «La figlia di Ryan», Bob Mitchum, Trevor Howard, Sarah Miles, Technicolor.
Ritz 16.00 «La moglie del prete», Sofia Loren, Marcello Mastroianni, Technicolor.
Alabarda 16.30 «I due maghi del pallone», Franco Franchi, Ciccio Ingrassia, Technicolor, Komični film.
Filodrammatico 16.30 «La collezionista», Hridée Politoff, Prepovedano mladini pod 18. letom.
Aurora 16.30 «Quando le donne avevano la coda», Senta Berger, Giuliano Gemma, Prepovedano mladini pod 14. letom.
Cristallo 16.00 «Il presidente», Alberto Sordi, Technicolor.
Capitol 14.30 «Venga a prendere il caffè da noi», Ugo Tognazzi, Prepovedano mladini pod 14. letom.
Moderno 15.00 «I girasoli», Sofia Loren, Marcello Mastroianni, Technicolor.
Vittorio Veneto 16.00 «Un colpo all'italiana», Michael Caine, Noel Howard, Technicolor.
Ideale 16.00 «Il trionfo di Tom e Jerry». Slikanice.
Impero 16.00 «Dramma della gelosia», Monica Vitti, Marcello Mastroianni, Technicolor.
Astra 16.30 «Il primo premio si chiama Irene», Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Abbazia 16.00 «Chi era quella signora», Dean Martin, Tony Curtis, Janet Leigh.

MILJE

Verdi zaprto.

Mali oglasi

Iščemo vajenko za damski salon — Nabrežina center — Salon Piera.

Včeraj - danes

Danes, SREDA, 23. decembra
VLASTA

Sonce vzide ob 7.44 in zatone ob 16.25 — Dolžina dneva 8.41 — Luna vzide ob 2.24 in zatone ob 12.35.

Jutri, ČETRTEK, 24. decembra
ADAM in EVA

Vreme včeraj: najvišja temperatura 4,9 stopinje, najnižja 3,4, zračni tlak 1013 stanoviten, veter severovzhodnik 37 km s sunki 73 km na uro, vlaga 42 odst., nebo 8 desetin pooblačeno, morje razburkano, temperatura morja 10,3 stopinje.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 22. decembra 1970 se je v Trstu rodilo 12 otrok, umrlo je 9 oseb.

Umrli so: 66-letni Antonio Oleni, 68-letni Mario Furlan, 64-letni Oscare Glessi, 53-letni Antonio Nesich, 82-letni Angelo Stepancich, 21-letni Giovanni Rubino, 85-letna Emilia Skerl por. Zanin, 84-letna Margherita Dorcich vd. Fatotr, 88-letna Maria Rossin.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)

Godina, Campo S. Giacomo 1, Grigolon, Trg Virgilio Giotti 1, Ai Due Mori, Trg Unità 4, Al S. Lorenzo, Ul. Soncini 179 (Skedenj).

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 10.30 do 8.30)

Croce Azzurra, Ul. Commerciale 26, Rossetti - Emili, Ul. Combi 19, Ai Sammaritano, Trg Ospedale 8, Tamaro & Neri, Ul. Dante 7.

Darovi in prispevki

V spomin pok. Tončke Godine daruje družina Sluga 2.000 lir za Dijaško matico.

Pravljična ura

ki bo danes, 23. t. m. od 17. ure dalje, bo še toliko bolj prijetna, dragi malčki, ker vam bo dogodivšč

VČERAJ PRED KAZENSKIM SODIŠČEM

Oprostilna razsodba za mladeniča obtožena poskusa tatvine lubenic

Isti sodniki so oprostili tudi avtomobilsko miš, za katero pa vedo le to, da se skriva pod več imeni

Pasja poletna vročina in sladka, prijetno hladna lubenica bi lahko spravili 21-letnega Sergia Demarchija iz Drevoreda XX. septembra 22, in 18-letnega Sergia Chmeta iz Ul. della Cave 2/1 v zapor, ko bi sodniki kazenskega sodišča ne izglasovali oprostilne razsodbe zaradi pomanjkanja dokazov . . .

Kaj sta zakrivila fanta in kaj je pri tem imel opraviti vabljiv poletni sadež? Zelo preprosto. Obtožnica ju je enostavno dolžila poskusa tatvine, ker sta ponoči 9. avgusta letos hotela izmakniti s stojnice pri glavni bolnišnici . . . lubenice. Chmet naj bi bil dvignil pregrinjalo, ki je pokrivalo stojnico, Demarchi pa naj bi mu pri tem pomagal oziroma pazil, da kdo ne zasači prijatelja pri opravilu. Prav v tistem trenutku, bilo je nekaj čez 1. uro, pa je pripeljala po cesti, vzdolž glavne bolnišnice, avtomobilska izvidnica mestnih redarjev in po krajšem zasledovanju kajpada fanta prijela.

Tako na policijskem zaslišanju kot na včerajšnji razpravi pred kazenskim sodiščem (preds. Corsi, tož. Borracetti, zapis. De Vecchi) sta se oba obtoženca zagovarjala zelo preprosto in brez ovinkov, ker je tudi imelo precejšen vpliv na razsodbo sodnikov, ki so verjeli v njuno poštenost.

Oba sta dejala, da je tisti večer močno deževalo (sodniki so ugotovili to okolnost). Delno zaradi pozne ure, delno pa tudi zaradi dežja, sta sklenila najti kako priložnostno prenočišče in tako nekaj časa tavala po mestu, dokler nista prispela do glavne bolnišnice, Tu sta si najprej našla zavetišče pod strešico časopisnega kioska, nato pa legla na voziček pri stojnici z lubenicami. Kmalu potem pa je pripeljala mimo avtomobilska izvidnica mestnih redarjev in ker so ju ti sumljivo opazovali, sta vstala in se napotila dalje. Redarji so ju nato dohiteli in pod streho postajnega hodnika avtobusne postaje pri Stari mitnici, kamor sta se zatekla pred dežjem, aretirali.

Odločno pa sta tajila, da bi skušala ukrasti lubenice oziroma, da bi Chmet že dvignil plahto stojnice, Demarchi pa mu pri tem pomagal.

Kot rečeno, so sodniki v celoti sprejeli predlog tožilca dr. Borracettija in uradnega branilca odv. Petracca po oprostitvi zaradi pomanjkanja dokazov.

Isti sodniki so sodili v odsotnosti 39-letnega Franka Hlebsa, za katerega vedo le, da se je rodil v Ljubljani, ne vedo pa za njegovo bivališče. Moški, ki je bil že v preteklosti enkrat sojen v Trstu, se je po podatkih Interpola kar šestkrat predstavil v Benetkah, Rimu in Parizu kot Argentinec Brandes Billy ali Franco Stine, enkrat pa kot apolid Branimir Kolmann.

Obtožnica ga je tokrat dolžila, da je ukradel avtomobil znamke «renault 1600», ki ga je bil ukradel dne 28. junija letos 24-letnemu Guyju Farnaru, rojenemu v Trstu, s stalnim bivališčem pa v Avstraliji, pred hotelom «de la Ville», kjer je moški prenočil. Vozilo so našli dne 2. septembra letos v avstrijskem kraju Werfen pri Salzburgu.

Javni tožilec dr. Borracetti je to pot spričo tega, da je bil obsojenec že kaznovan, predlagal zanj 2 leti zapora in 100 tisoč lir denarne kazni, sodniki pa so sprejeli predlog uradnega branilca odv. Petracca po oprostitvi zaradi pomanjkanja dokazov.

Ranjen v avtu zaradi poledice

Včeraj zjutraj, nekaj po 9. uri, je 64-letni Romano Barini iz Ul. dei Panzera 78 vozil s svojim avtom fiat 1100 z Opčin proti obmejnemu prehodu pri Fernetičih, sopotnica pa mu je bila njegova žena, 58-letna Elizabetta Rubel por. Barini iz iste ulice. Ko je prevozil približno pol poti je zaradi poledenega cestišča izgubil nadzorstvo nad vozilom tako, da je pričel polzeti i skrajnemu robu desnega dela ceste, kjer se ju tudi ustavil.

Pri nesreči se je ranila le Barinijeva, ki se bo na ortopedskem oddelku bolnišnice zaradi zloma desne stegnenice morala zdraviti približno mesec dni.

Deželni prispevek za šolanje bolničark in otroških negovalk

Deželni odbor je pred dnevi sprejel predlog odbornika za higieno in zdravstvo Devetaga o podelitvi deželne podpore tistim ustanovam v Furlaniji - Julijski krajini, pri katerih delujejo internati za šolanje bolniških sester in otroških negovalk. Dežela bo vračala ustanovam stroške za vzdrževanje gojenk in deloma stroške za nabavo potrebnih uniform. Skupen izdatek v ta namen, v skladu z deželnim zakonom štv. 19 iz leta 1968, bo v letošnjem letu dosegel 70 milijonov lir. Prispevke bodo prejeli internati pri civilnih bolnišnicah v Trstu, Vidmu, Gorici in Pordenonu ter internat za otroške negovalke, ki deluje pri ustanovi «Burlo Garofolo» v Trstu.

VČERAJ PO GORIŠKIH ULICAH

Slovenski in italijanski srednješolci so skupno postavili svoje zahteve

Med temi zahtevami so: slovenske šole v Beneški Sloveniji, gradnja poslopja za slovenske šole v Gorici, uvedba dvojezičnosti itd. - Danes nadaljevanje stavke

Med včerajšnjo manifestacijo slovenskih in italijanskih dijakov v Gorici

Včeraj dopoldne so na goriških ulicah manifestirali skupno dijaki slovenskih in italijanskih šol ter v posebnem lepaku, ki so ga med povorko razdeljevali občinstvu, pojasnili zakaj vodijo borbo.

Že zjutraj so zapustili pouk dijaki slovenske višje gimnazije, liceja in učiteljišča v Ul. Croce ter odšli na Trg Koren, kjer so počakali še dijake nekaterih italijanskih šol, s katerimi so se dogovorili za skupno akcijo. Tako so se jim pridružili dijaki italijanskega strokovnega zavoda za trgovino ter zavoda za industrijo iz Gorice in Krmina in končno še dijaki strokovnega zavoda za umetno obrt.

Na skupnem lepaku so postavili zahtevo po pravnem in ekonomskem priznanju strokovnih šol, katerim naj oblasti dodajo se 4. in 5. razred ter nekatere osnovne materije, med katerimi je tudi slovenščina, da bi lahko potem nadaljevali strokovni študij tudi na univerzi.

Kar se slovenskih dijakov tiče, so postavili med skupne tudi zahtevo po primernih prostorih za slovenske srednje šole v Gorici.

V posebnem dvojezičnem lepaku je poleg navedenih postavljena še zahteva po uvedbi šol s slovenskim učnim jezikom tudi v Beneški Sloveniji, zahteva po povrnitvi slovenske oblike krajevnih in osebnih imen, ki jih je fašizem nasilno spremenil, dalje vzpostavitev slovenskih krajevnih imen tudi v goriški občini, uradovanje tudi v slovenščini v vseh javnih uradih in s tem v zvezi sprejem v službo ustreznega števila slovenskih diplomirancev ter šolske knjige v slovenskem jeziku.

Kot rečeno se je povorka nekaj stotin dijakov razvila po Gosposki ulici na Travnik, kjer se je ustavila pred prefekturo V povorki so nosili slovenski dijaki transparente, s katerimi so zahtevali gradnjo primerne stavbe v Gorici za potrebe slovenskih šol, ter uvedbo slovenskega pouka tudi v Beneški Sloveniji; poudarili so tudi sodelovanje in skupno borbo slovenskih in italijanskih dijakov.

Izpred prefekture je povorka krenila po obeh goriških korzih ter nato zavila pred sedež šolskega skrbništva v Ul. Leopardi. Tu so sestavili delegacijo iz predstavnikov vseh protestirajočih šol, ki je zaprosila za sprejem pri šolskem skrbniku. Pa so jim odgovorili, da ga ni. Zato so dijaki sklenili, da bodo danes nadaljevali s svojo stavko, ter se bodo zjutraj ob 8.30 ponovno zbrali pred šolskim skrbništvom in zahtevali sprejem, da bi lahko šolskemu skrbniku dr. Simonciniju obrazložili svoje stališče do posameznih spornih šolskih problemov.

ZADNJA LETOŠNJA SEJA POKRAJINSKEGA SVETA

Z glasovi levosredinskih strank odobren obračun za prejšnje leto

Povečane vzdrževalnine v zavodih in bolnišnicah - Debata o cestnem omrežju - Imenovan nov član upravnega sveta goriške bolnišnice

Na zadnji seji pokrajinskega sveta, ki je bila v ponedeljek zvečer, so svetovalci izčrpali dnevni red izvzemši proračuna za prihodnje leto. O tem je ožji odbor že razpravljal, takoj po praznikih bo predsednik sklical načelnike političnih skupin, nato bo debata šla v pokrajinski svet, ki bo moral odobriti proračun v teku januarja.

Na torkovi seji so najprej, z večino glasov, odobrili obračun za leto 1969. Odobrili so ga z glasovi svetovalcev levosredinskih strank, opozicija je sicer glasovala ali se vzdržala za računsko poročilo, glasovala pa je proti uvodnemu poročilu. Svojo opozicijo so svetovalci manjšinskih strank utemeljili s svojim negativnim glasovanjem za proračun 1969.

O tem obračunu je podal poročilo odbornik za finance Lodi, k besedi so se oglasili svetovalci vseh političnih skupin. Nato so svetovalci izvolili še preglednike računov za obračun leta 1970: izvoljeni so bili svetovalci Jože Starc (KPI), Lugnani (PLI) in Zaccai (KD).

Na predlog odbornika za finance Lodija so svetovalci soglasno odobrili poviške vzdrževalninam v raznih pokrajinskih zavodih in bolnišnicah. Povišanje vzdrževalnin je postalo nujno ker so se v zadnjem letu stroški zelo povečali, še bolj se bodo povečali v prihodnjem letu. Do povečanja stroškov je prišlo bodisi zaradi povečanih plač osebju kot zaradi povečanih stroškov druge narave kot tudi zaradi dejstva, da se število «gostov» v teh zavodih stalno niža, to zaradi izboljšanih družinskih razmer. Z odobritvijo teh vzdrževalnin so svetovalci praktično glasovali za eno med najvažnejšimi postavkami proračuna za prihodnje leto, saj je šlo za vzdrževalnine od 1. januarja 1971 dalje.

Pred nekaj meseci je pokrajinski svet izvolil pet zastopnikov v upravni svet goriške bolnišnice (goriški občinski svet je takrat izvolil štiri zastopnike). Na pokrajini so izvolili tri zastopnike večine, dva pa je volila opozicija. Članico tega sveta, prof. Ballabenovo - Rupeni, ki jo je takrat predlagala socialproletarska stranka, je bilo treba zamenjati, ker je podala ostavko. Na njeno mesto so zastopniki leve opozicije izvolili delavca Renata Zalateua, en glas je dobil zdravnik dr. Beviglia, ostali svetovalci so se glasovanja vzdržali.

Svetovalci so nato odobrili tri sklepe o cestah, ki jih je že sprejel ožji odbor, potrebna pa je bila njih potrditev. Prvi zadeva prošnjo državni upravi za ceste, da lahko izvede pokrajinska uprava dražbo za gradnjo avtoceste od Majnice mimo Sovodenj do državne meje pri Gorici (lahko povemo, da je ta odobritev že dospela prav v zadnjih dneh). Z drugo je pokrajinska uprava prevzela v upravljanje vojaško cesto Pitovlje - Muzej na Sv. Mihaelu - Martinščina. To cesto je že pred leti asfaltirala vojaška uprava. Pokrajina jo bo sedaj vzdrževala, za to bo od vojaške oblasti dobila pol milijona lir letno.

Tretji sklep zadeva asfaltiranje turistične ceste od Fare do državne ceste pri Majnici. Za to cesto bodo potrošili nekaj nad 15 milijonov lir. S to cesto bo praktično zaključen šestletni načrt za ureditev turističnih cest na Goriškem. Večina teh cest je že asfaltirana, pri nekaterih cestah bodo pričeli z deli spomladi, zadnje pa morajo še oddati posameznim podjetjem. V glavnem so ceste na Goriškem asfaltirane, potrebno pa bo v prihodnjih letih pomisliti na še nekatere. S tem v zvezi se je vnela v pokrajinskem svetu debata, pokrajinska uprava bo posredovala pri deželi, da se zakon o turističnih cestah obnovi, tako da bo moč urediti še tiste ceste, ki jih niso mogli sprejeti v prvi seznam.

Na tajni seji, ki je trajala skoro uro, so razpravljali o javnem natečaju in o imenovanju zdravnika primarija v goriški umobolnici. Po obširni debati so z absolutno večino glasov odobrili delo pokrajinskega odbora. Proti je glasoval le en svetovalec.

Za izenačenje pokojnin obrtnikov

Posoška zveza obrtnikov v Tržiču je imela včeraj zborovanje na katerem so sklenili, da bodo zbirali podpise na prošnjo v kateri zahtevajo, naj pristojne oblasti izenačijo pokojnine obrtnikov z drugimi pokojninami pri INPS. Obenem bodo zahtevali tudi izdajo nove uredbe, po kateri naj bi bili deležni družinskih doklad tudi obrtniki.

Zadnja pot Alfreda Winklerja

Kljub precej hladnemu vremenu in uri, ko je večina ljudi še na delu, se je včeraj popoldne ob 15.30 zbralo na domu pokojnega goriškega rojaka Alfreda Winklerja lepo število znancev in prijateljev, da bi ga spremili na njegovi zadnji poti na glavno mestno pokopališče.

Od pokojnika so se prišli poslovit med drugim tudi številni prijatelji in znanci družine iz Trsta, med katerimi smo opazili predsednika SKGZ tov. Raceta in druge predstavnike raznih prosvetnih organizacij pa številne znance in prijatelje iz Gorice in z Goriškega ter iz Nove Gorice in drugih krajev.

Na vozu s krsto so naložili več vencev in poleg družinskih je bil med njimi tudi venec občinske uprave in uslužbencev iz Gorice, saj je bil pokojnik štiri leta občinski svetovalec ter v tem svojstvu v težavnih razmerah branil pravice zamejskih Slovencev.

Sprevod, dolga vrsta avtomobilov, je krenil skozi mesto na goriško pokopališče, kjer se je po obredu, ki ga je opravil prof. Komjanc, poslovil od pokojnika tudi moški pevski zbor «Oton Župančič» in Štandreža z žalostinko. Nato je zemlja zagrnila pokojnega Winklerja, ki je bil eden izmed uglednih predstavnikov stare in klene generacije rojakov.

Kje bomo silvestrovali?

HOTEL «SLON» - LJUBLJANA

prireja veliko silvestrovanje v vseh primernih prostorih hotela. Igrali bodo priznani orkestri. Priporočamo se za pravočasno rezerviranje. Telefon 24601 - 24610 Telex YU-SLON.

PRIJETNO SILVESTROVANJE V RESTAVRACIJI «MARINELLA»

Trst Viale Miramare 323 telefon 410986 - Pohitite z rezervacijo miz.

Cenjenim gostom prijateljem in znancem voščimo prijetne božične praznike in srečno novo leto 1971.

GOSTINSKO PODJETJE «GALEB» - KOPER

prireja veliko silvestrovanje v hotelu «GALEB». Cena menuja 80 din.

V restavraciji RIBA je rezervacija din 20 jedila in pijače po naročilu (à la carte) Rezervacije tel. 21605 - 21182.

«PALACE HOTEL» - PORTOROŽ

prireja veselo silvestrovanje z mednarodnim artističnim programom v prostorih hotela PALACE, v restavraciji in nočnem baru «NOVI JADRAN» ter v prostorih, kjer je na novo zgrajen bazen s toplo morsko vodo

Rezerviranje ter informacije tel. 73145

HOTEL «TRIGLAV» HOTEL «GIUSTERNA» KOPER

prireja veliko silvestrovanje v prostorih obeh hotelov z bogatim menujem. Za ples igra pet priznanih orkestrov

Cena menuja din 120 in 140 Za rezervacije telefon 21650 za TRIGLAV ter 21640 za GIUSTERNA.

HOTEL «RIVIERA» - PORTOROŽ

prireja veliko silvestrovanje v prostorih hotela in v nočnem baru. Silvestrski menu din 120. Cena za nočni bar din 200. Igrala bosta dva priznana orkestra. Rezervacije osebno ali po telefonu na št. 73138

HOTEL «PIRAN» V PIRANU

prireja veliko silvestrovanje v svojih prostorih ter v hotelu «PUNTA» z bogatim silvestrskim menujem in v nočnem baru «TRI PAPIGE» z mrzlim bifejem. Igrali bodo priznani orkestri. Rezervacije osebno ali telefonsko na št. 73508 - 73314 - 73654

HOTEL «LEV» - LJUBLJANA

prireja veliko silvestrovanje. Igrale bodo tri godbe in peli trije znani pevci. Topli in mrzli bife na voljo vso noč brez omejitve. Cene v nočnem lokalu Lit. 10.000. V restaviaciji Lit 7.500. Rezervacije pri potovalnih agencijah AURORA VIAGGI Trst Ul. Cicerone, 4 tel. 29243 ter pri UFFICIO VIAGGI U T A T Trst Ul. Imbriani, 5 tel. 767831 in pri POTOVALNEM URADU C I T Trst Trg Unità. tel. 24793.

GOSTINSKO PODJETJE «SEŽANA»

prireja veliko silvestrovanje v obratih HOTEL TRIGLAV - HOTEL TABOR V SEŽAN IN V MOTELU KOZINA NA KOZINI. Priporočamo rezervacije.

PARK HOTEL V NOVI GORICI

pripravlja veliko silvestrovanje z bogatim menujem in zabavo. Igrajo trije zabavni orkestri. Cena din 140. V nočnem baru s programom din 150 (60) konzumacija. Priporočamo pravočasno rezervacijo miz Informacije tel 21442 recepcija hotela

OBČINSKI ODBOR JE SKLENIL

V ponedeljek zadnja seja občinskega sveta v Gorici

Odobrili so popravilo dela Ulice Forte del Bosco pri Pevmi

Občinski odbor v Gorici je na svoji ponedeljkovi seji sprejel predlog župana Martine za sklicanje seje občinskega sveta še pred novim letom in sicer bo taka seja v ponedeljek 28. t.m. ob 18.30 uri. Med točkami na dnevnem redu je tudi proračun občinske uprave za leto 1971.

Sledilo je poročilo odbornika Agatija o javnih delih. Med drugim so odobrili sklep, da bodo uredili del ceste Forte del Bosco pri Pevmi in vhodno stopnišče šolo v Ul. Ponte del Torrione ter potrošili v ta namen 3,3 milijona; za popravilo nekega ovinka v Ul. Scogli je namenjenih 2,9 milijona lir; odobrili so tudi nakup zemljišča v Stražicah za športno igrišče za 5,6 milijona lir. Za popravilo dveh italijanskih vrtcev v Ul. Bosco in Aquileia bodo potrošili nekaj nad 27 milijonov lir. O vseh teh izdatkih bo še razpravljal tudi občinski svet, ki jih mora potrditi.

Na seji so obravnavali še številne druge argumente in med drugim odobrili razdelitev daril bolnikom v umobolnici, ki so pristojni v Gorico. Odbornik Paulin pa je predložil v odobritev več ukrepov za ureditev položaja občinskih uslužbencev, ter za izplačilo posebne nagrade tistim, ki so dopolnili 25 let občinske službe.

Pohištvena razstava v Vidmu

Deželni zavod za pospeševanje obrtništva ESA, s sedežem v Vidmu je pred kratkim organiziral uspešno razstavo pohištva včlanjenih pohištvenih obrtnikov. Prav ta uspeh jih je pripravil do tega, da so pripravili ponovno razstavo takih kvalitetnih obrtniških izdelkov tudi v prodajni dvorani trgovinske zbornice v Vidmu. Razstavo so otvorili včeraj 22. t. m. ter bo ostala odprta do 3. januarja 1971. Otvoritve se je udeležil tudi deželni odbornik za obrtništvo Nereo Stopper.

100 stotov koruzne slame je zgorelo v Gradiški

Včeraj malo pred 11. uro so poklicali goriške gasilce v Gradiško, kjer se je pri poljedelcu Alfredu Pettarinu v Ul. Gorizia 45 vnela zaloga svežnjev koruzne slame. Ogenj je uničil okrog sto stotov koruznice in škodo so ocenili okrog 120 tisoč lir. Gasilci so se trudili cele štiri ure, preden so odstranili nevarnost, da bi se ogenj ne razširil tudi na sosednja poslopja.

Nekaj po poldnevu pa so morali gasilci še na Majnico št. 24 v Gorici, kjer je slabo delovala peč na kerozen v stanovanju Valerije Komauli por. Pecorari in ogenj je napravil za kakih 50 tisoč lir škode.

IZ GORIŠKE BOLNIŠNICE

Avtomobil iz Štandreža povozil pešca iz Krmina

Na delu v tovarni v Podgori se je opekel

Na stikališču ulic Aosta in Randaccio v Gorici se je včeraj zjutraj nekaj po 8. uri pripetila prometna nesreča, pri kateri je dobil precej hude poškodbe 14-letni dijak Stefano Bastiani iz Krmina, Ul. Isonzo 75. Z rešilcem splošne bolnišnice so ga odpeljali v goriško bolnišnico, kjer so mu ugotovili udarec v lobanjo, sok, številne poškodbe na lasišču ter so ga pridržali na zdravljenju. Malo pozneje, ob 11.30 pa so ga odpeljali na specialni oddelek bolnišnice v Vidmu.

Bastiani je po vsej verjetnosti hotel prečkati na omenjenem mestu cesto prav v trenutku, ko je privozil v smeri proti središču mesta svoj avto fiat 600 28-letni Sergej Urbanica iz Štandreža, Mihaelova ul. 10, ki očividno ni mogel preprečiti trčenja. Zapisnik o nesreči so napravili karabinjerji iz Gorice.

Ob 15. uri pa so pridržali v bolnišnici za 10 dni na zdravljenju 37-letnega Rema Devetaka iz Gorice, Ul. Friuli 17, ki se je malo prej ponesrečil na delu v tekstilni tovarni v Podgori. V barvarskem oddelku je popravljal neko cev, ko je po nesreči prevrnil posodo s kavstično sodo in se z njo opekel po obrazu.

Nove industrijske gradnje v Tržiču

Občinska gradbena komisija v Tržiču je dala svoje privoljenje za gradnjo dveh poslopij podjetja SIMO v Tržiču. Gre za poslopja za urade v površini 300 kv. m in prav tako veliko poslopje za usluge, kjer bodo tudi delavska mesta.

Prav tako so odobrili načrt za gradnjo velike kovinarske hale podjetja CESMA, ki bo zrasla na površini 5000 m s 1800 kv. m pokritega poslopja, na področju Schiavetti.

Smrtna nesreča v Fari

Sinoči, nekaj po 20. uri so pripeljali v splošno goriško bolnišnico 59-letnega Aquilina Beltrama iz Fare, Ul. Verdi 1, ki so ga našli ranjenega na cesti v bližini pokopališča v Fari. Med prevozom pa je ponesrečenec podlegel poškodbam. Zdravniki so mu ugotovili udarce v lobanjo, prebitje lobanje na tilniku, udarce v prsni koš, zlom leve noge in druge poškodbe, ki so bile zanj usodne.

Karabinjerji iz Gorice, ki vodijo o zadevi preiskavo sumijo, da je neki neznan avtomobilist Beltrama povozil in nato pobegnil. Sedaj ga iščejo, da bi razčistili vso zadevo.

NAROČITE SE NA Primorski dnevnik!

NOTRANJA KOMISIJA

tovarne «Cotonificio Goriziano» želi v imenu vseh delavcev prav vesele božične praznike in srečno novo leto oblastem, sindikalnim organizacijam, ustanovam, združenjem in političnim strankam, zlasti pa vsem uslužbencem raznih podjetij in vsem tistim, ki so jim s svojo solidarnostjo stali ob strani.

Kino

VERDI: 17.15—22.00 «Il Presidente del borgo rosso football club», Alberto Sordi. Italijanski kinemaskop v barvah.
CORSO: 17.15—22.00: «Nini Tirabuscio (la donna che inventò la mossa), M. Vitti in C. Giufrè; kinemaskopski film v barvah.
MODERNISSIMO: 16.45—22.00: «Indio Black sai che ti dico: Sei un gran figlio di...», J. Bryner in D. Reed; italijanski kinemaskopski film v barvah.
VITTORIA: 17.15—21.30: «Pookie», L. Minelli in W. Burton; ameriški film v barvah, mladini pod 14. letom prepovedan.
CENTRALE: 17.15—21.30 «009 Joe Tempesta», ameriška barvna slikanica.

Tržič

AZZURRO: 17.30 «Un elmetto pieno di... fifa», V. McEnnery in A. Bourville. Barvni film.
EXCELSIOR: 16.00 «Soldato blu», C. Bergen in D. Pleavence Kinemaskop v barvah.
PRINCIPE: 17.30 «Un dollaro bucato», Giuliano Gemma. V barvah.

Nova Gorica

SOČA «F kot Flint», ameriški barvni film — ob 18. in 20.
SVOBODA: «Sirena Mississipija», francoski barvni film — ob 18. in 20.
DESKLE: «Postaja Komančev», ameriški barvni film — ob 16. in 19.30.
RENCE: Prosto.
PRVACINA: «Štirje v burji», ameriški barvni film — ob 19.30.
ŠEMPAS: «Mlečna pot», francoski barvni film — ob 19.30.
KANAL: Prosto.

DEŽURNI LEKARNI

V GORICI

V Gorici je danes ves dan in ponoči dežurna lekarna ALESANI, Ul. Carducci 38, tel. 22-68.

V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči je dežurna lekarna «Alla salute» dr. Fabbris, Ul Cosulich 117, telefon 72480.

SOŽALJE

Sindikat slovenskih šolnikov v Gorici izraža iskreno sožalje svoji podtajnici Vitomiri Veselovi ob izgubi njenega očeta Alfreda Winklerja.

Gozd drevesc na Travniku

Komaj so se prejšnji teden umaknila z goriškega Travnika številna zabavišča Andrejevega sejma, so se na tem prostranem mestnem trgu pojavila božična drevesca. Podjetje «Voče» z one strani meje, pa tudi nekatera domača podjetja so pripeljala na stotine božičnih drevesc, ki jim prodajalci kar na mestu pripravljajo lesene podstavke ter hitijo ponujati svoje blago mimoidočim. Velik napis na robu tega začasnega gozda nam pove, da gre cena od 400 lir dalje. Do katere višine sicer ne omenja, vendar je znano, da se dvigne cena lepim drevescem tudi v nekaj tisočev.

Praznično razpoloženje nudijo glavne goriške ulice tudi v večernih urah s svojo dodatno razsvetljavo tisočev raznobarvnih žarnic, ki se vzpenjajo preko obeh korzov, pa v Ul. Carducci in še nekaterih drugih. Te dni pa se bo pojavila nad goriškim Gradom tudi tradicionalna zvezda repatica, ki osvetljuje potem goriško nebo

OPOZORILO POTROŠNIKOM

Sindikalne organizacije so proglasile splošno stavko osebja ENEL in napravile načrt za druge oblike sindikalnega boja za ves teden od 20. do 27. decembra. Zaradi tega je možno, da ENEL v omenjenem času, kljub vsem naporom ne bo mogla zagotoviti nepretrgane dobave električne energije, ali pa takoj priskočiti na pomoč, če bi kje prišlo do okvar. Da bi se vsaj deloma odpomoglo morebitnim izjemnim razmeram, bo v odločilni meri pripomoglo sodelovanje potrošnikov, ki bodo tako v splošnem, in torej tudi lastnem interesu, omejili porabo elektrike samo za potrebe, ki so bistvene za osnovne dejavnosti v deželi.

Ob takšnem stanju in zaradi možnosti nepredvidenih in daljših prekinitev dobave električne energije, se naprošajo vsi potrošniki električne energije, naj sprejemajo potrebne varnostne ukrepe za zavorovanje svojih naprav in napeljav (še posebej, da si zagotovijo pravilno delovanje svojih avtonomnih generatorjev) in da sprejmejo druge primerne ukrepe, ki jih tako stanje narekuje.

Pogled na del Zagreba s strani glavnega kolodvora. V ozadju stolpa znane zagrebške katedrale, na levi prvi zagrebški nebotičnik na Trgu republike, v ospredju pa sloviti Zrinjevac.

DELO KETTY IN RENATA DANEO

Trpljenje v Rižarni v verzih in podobah

Že pred desetletjem so v zloglasni Rižarni vzidali spominsko ploščo s pretresljivimi verzi tržaške pesnice Ketty Daneo. Sedaj lahko prebiramo njene verze istočasno v osmih prevodih lično vdetih v posebno mapo. Prebiranje teh prevodov je za pesniško občutljivega poliglota izredno doživetje, ki ga umetniško stopnjujejo črno-bele grafike, ki jih je narisal Renato Daneo. Gledanje risb in primerjava, koliko je en ali drug prevajalec uspel vnesti v prevod duhovni napon izvirnika, je pač redek užitek, ki nam ga ne more vedno nuditi knjižni trg.

Španski prevod se skoro krije z izvirno pesmijo, kateri se močno približuje francoski in celo hrvaški. Drugače je to z nemškim in angleškim prevodom. So pa vsi prevajalci uspeli zajeti polnost pesmi, čeprav so se ustavljali ob rižarsko-tehničnem izrazu «Sbrammino», a največ ob stihu «a filo del terrore». Tega je zelo zadeto prevedla prof. Lili Šumanova s «po trhli brvi strahu». Vendar pa menim, da je ruski prevod najbolj v duhu jezika. Sicer pa je Irina Dollar lektorica ruščine na univerzi v Benetkah. Žal, pa nam je tajnost hebrejski prevod.

Kot omenjeno, je poseben užitek primerjati risbe z odgovarjajočimi stihi. Vsebino teh pač poustvarja za večino od nas, dozdevna abstraktnost risb. Je pa tak način gotovo edino možen za ilustriranje take pesmi, ne da bi risar zabredel v banalnost figurativne pretiranosti. Je pa tudi v teh risbah Renato Daneo ostal to, kar smo o njem poročali o priliki njegove razstave v galeriji «La Bora» pred nekaj leti:

«Bilo bi zaman iskati v njegovih slikah naravno podobnost. Označevati jih za pesmi v barvah, to bi bilo najprimernejše.

In če v pesmih srečujemo nenavadne besedne povezave kot neposredni izliv čustev, se isti proces ponavlja v razpletu igre črt, zdaj goste zdaj rahle, kontrastov oblik, senc in svetlob, ki jih je umetniška občutljivost slikarja, kot je to Renato Daneo, raztrosila v te risbe. Pronica pa skozi nje vendarle tudi kruta stvarnost, zdaj kot okenska praznina, rešetke, obris obraza in postav v vrtincu sanjskih likov hrepenenja, strahu in obupa nesrečnih jetnikov in žrtev nacifašistične podivjanosti.

MILKO BAMBIČ

OB PROSLAVI DVEH POMEMBNIH JUBILEJEV

Zgodovina goriškega planinskega društva

Goriški slovenski planinci so se prvič organizirali že pred 60 leti, takoj po vojni, torej pred 25 leti pa so društvo obnovili

V sredo, 16. decembra 1970 je Slovensko planinsko društvo v Gorici praznovalo dvojni jubilej: 60-letnico ustanovitve in 25-letnico obnovitve društva, potem ko je bilo za časa fašizma prepovedano kot ostala slovenska društva. Za to priliko je SPD v Gorici priredilo uspelo proslavo dveh obletnic, o kateri smo že poročali na goriški strani našega lista. Tu bi radi nekaj povedali o zgodovini slovenskega planinstva na Goriškem. V ta namen povzemamo glavne misli iz spominskega govora, ki ga je imela predsednica SPD v Gorici Jožica Smetova.

Zgodovina goriškega planinstva sega v leto 1896, ko je deloval «goriški planinski krožek», ki je bil v okrilju posoške podružnice Slovenskega planinskega društva s sedežem v Tolminu. Področje posoške podružnice, ki je bila ustanovljena 22. januarja 1896, je obsegalo Soško in Vipavsko dolino. Goriški planinci so bili včlanjeni v posoški podružnici do leta 1911, ko so ustanovili samostojno podružnico v Gorici. Ustanovni občni zbor je bil 28. januarja 1911 v hotelu «Pri zlatem jelenu» v Gorici.

Ustanovni občni zbor je sklical prof. Jakob Župančič in že na tem zboru je bilo prisotnih 60 ljudi. Po Župančičevem pozdravnem govoru je zastopnik Soške podružnice iz Tolmina A. Kutin pozdravil novo ustanovljeno društvo in izrazil željo, da bi tudi po odcepitvi vladala med člani obeh društev sloga in prijateljstvo. Zaželel si je tudi gmotne pomoči pri gradnji nove koče na Krnu.

K debati se je, med drugimi, oglasil tudi Andrej Gabršček, ki je vabil planince, naj prirejajo izlete v bližnjo goriško okolico.

Prvi odbor goriške podružnice SPD je bil takole sestavljen: predsednik prof. Jakob Župančič, profesor na realki; namestnik predsednika dr. Anton Brecelj, zdravnik; tajnik dr. Janko Pikuš, odvetniški kandidat; blagajnik dr. Janko Pretnar, profesor na realki; odbornika Anton Koritnik, trgovec in Ivan Kravos, sedlar.

V prvem letu delovanja se je v društvo vpisalo 67 članov, odbor je poskrbel za sporazum z drugimi planinskimi društvi o delovnem območju goriškega društva. To je obsegalo naslednje področje: goriška Brda do sedla na Slemenu, Banjška planota, Trnovski les, Gornja Tribuša, Poldanovec, Krnica, Vitovlje, severni del Krasa od Dornberka čez Trstelj do Zdravščine, izven teh mejà pa Kaninsko pogorje. Na novo so zaznamovali pota Sv. Katarina, Valentin-Sabotin, Vrhovlje, Kalvarija-Grojna, Nemci-Mrzavec, Šempas — Vitovlje — Krnica. Postavili so 14 kažipotnih tablic. Poskrbeli so torej, da bi gorìška okolica dobila tudi v javnih napisih lepo slovensko lice. Priredili so tri izlete skupinskega značaja, posamezni člani pa so napravili več zimskih in poletnih tur. V predpustnem času so priredili tudi uspel planinski ples.

Na zadnjem občnem zboru pred prvo svetovno vojno, ki je bil 22. decembra 1913, prav tako «Pri zlatem jelenu», je predaval dr. Henrik Tuma o «Potovanju skozi Trento in Sočo». Število članstva se je dvignilo na 101. Tudi v tem letu je bilo izletniško delovanje uspešno, goriški planinci so oskrbovali nekatere koče, pripravljali so se na gradnjo koče na Trstelju.

Na tem občnem zboru so izvolili nov odbor: za ; edsednika je bil potrjen prof. Jakob Župančič, za tajnika šolski vodja Malega doma Avguštin Šabec, za blagajnika poštni uradnik Josip Božič, za odbornike pa gimnazijski suplent dr. Franc Rostacher, trgovec Ivan Kravos in trgovec Anton Koritnik.

Med prvo svetovno vojno je bil sedež goriškega društva v Ljubljani; vodil ga je zbor delegatov (sestavljali so ga dr. Janko Pretnar, Brelih in Jakob Božič).

Po vojni vihri je delovanje društva spet oživelo. Duša takratnega delovanja sta bila predsednik Nande Rolih in njegov pomočnik Lado Breščak. Prirejali so izlete v bližnjo in daljno goriško okolico, mnogokrat s kolesi, priredili so vrsto visokogorskih vzponov v naše planine. Fašistična oblast ni prizanesla niti slovenskemu planinskemu društvu in 4. novembra 1926 je oblast društvo prisilno ukinila.

Delovanje planincev pa ni zamrlo. Skupno so hodili na izlete v hribe, ohranili so stara prijateljstva, pridobili so nova, ostali so Slovenci. Obiskovanje gorà pa je bilo otežkočeno, v nekaterih primerih celo onemogočeno zaradi bližine državne meje in prepovedi vojaških oblasti.

V drugi svetovni vojni so tudi goriški planinci prijeli za orožje, sodelovali so v odporniškem gibanju, vključili so se v Osvobodilno fronto.

Po osvoboditvi je bil na Primorskem pravi razmah slovenskega društvenega delovanja. Vsepovsod so ustanavljali nova društva ter obnavljali tista, ki jih je fašizem prepovedal. Tako je bilo tudi s Slovenskim planinskim društvom v Gorici.

Prvi sestanek je bil 20. novembra 1945 v Ljudskem domu, nekdanjem slovenskem Trgovskem domu. Prisotni so bili Nande Rolih, Peter Čermelj, Franc Ivančič, Veri Leban, Alfred Slokar, Emil Hvala, Jože Žabkar, Edi Devetak, Anton Vimpolšek, Jože Čotar, Stanko Lupinc, Marij Brezigar, Stanko Medvešček, Ludvik Zorzut, Kazimir Namar in Rafael Zajc. Sestanek je vodil Nande Rolih. Po obširni debati so ustanovili pripravljalni odbor, ki je imel nalogo sklicati čimprej ustanovni občni zbor.

Predsednica Slovenskega planinskega društva v Gorici Jožica Smetova med branjem poročila o delovanju društva.

Kmalu je prišlo do občnega zbora. Bil je 16. decembra 1945 v Ljudskem domu, navzočih je bilo 80 planincev. Nande Rolih, nekdanji predsednik, je vodil občni zbor in, citiramo zapisnik te seje, «spomnil se je padlih borcev, posebno v planinah, ki so s svojo največjo žrtvijo pripomogli, da mi tu danes svobodno obnavljamo svoje planinsko društvo».

O razvoju slovenskega planinstva na Goriškem je govoril ob tej priliki Ludvik Zorzut, pozdrav tržaških planincev je prinesel dr. Dorče Sardoč. V odbor so izvolili za predsednika dr. Lamberta Mermoljo, za podpredsednika Nandeta Roliha, za tajnika Stanka Lupinca, za blagajnika Stanka Medveščka, za gospodarja Emila Hvalo, za odbornike pa Danico Poberajevo, Ludvika Zorzuta, dr. Franca Marušiča, za namestnike Franca Ivančiča, Jožeta Čotarja, Valerijana Bratino. Preglednika računov sta postala Anton Vimpolšek in dr. Stanko Baša.

Še istega dne, 16. decembra 1945, so v obnovljeno Slovensko planin-

(Nadaljevanje na 6. strani)

Kulturni program hrvaške metropole

Mednarodni festival sodobne glasbe - Največja evropska folklorna prireditev

V kratkem nam pride v goste v Trst zagrebški folklorni ansambel «Lado», ki je nastopil že v vseh večjih jugoslovanskih središčih in prepotoval že pol sveta. Pred leti smo ob njegovem nastopu v Trstu uživali nad bogastvom jugoslovanske folklore. Toda Zagreb nima le tega folklornega ansambla pač pa deluje v Zagrebu in okolici več folklornih ansamblov in je hrvatska metropola postala v zadnjih letih malone mednarodno središče folklore, saj je tradicionalni mednarodni festival folklore, ki se vrši v Zagrebu v drugi polovici julija, največja tovrstna prireditev v Evropi, morda tudi na svetu. Na lansko letnem mednarodnem folklornem festivalu v Zagrebu je sodelovalo 60 ansamblov, med katerimi jih je bil dober ducat iz tujine. Letos pa bo ta prireditev še obsežnejša, kajti po napovedih zagrebške zveze bo na mednarodnem festivalu, ki bo od 25. julija do 1. avgusta 1971, sodelovalo več desetin evropskih in izvenevropskih folklornih ansamblov s skupno 2500 člani. Logično da pridejo sem vključeni ne le pesalci, pač pa tudi godbeniki, kajti v okvir folklore spadajo tudi ansambli, ki gojijo narodno glasbo.

Mednarodni festival folklore je le ena izmed prireditev, ki jo v Zagrebu prirejajo za domače ljubitelje umetnosti in za vedno večje število tujih gostov, ki prihajajo v Zagreb, da si ogledajo njegove zanimivosti, ali pa skozenj le potujejo.

Zagreb ima za bližajoče se leto v programu več prireditev kulturnega, folklornega in tudi gospodarskega značaja. Glavno folklorno prireditev — mednarodni folklorni festival — smo že omenili. Že v marcu pa bo tradicionalni festival lahke glasbe, ki bo trajal tri dni in na katerem se po navadi predstavijo občinstvu najbolj reprezentativni predstavniki jugoslovanske lahke glasbe, in sicer skladatelji in pevci lahke glasbe. In ko govorimo o tovrstni glasbi, bomo omenili tudi festival čakavske pesmi, ki se iz leta v leto vrsti v Krapini. Krapina sicer ni Zagreb, vendar vodi iz Zagreba do Krapine lepa moderna cesta, tako da je ljubitelj čakavske pesmi lahko v pičli uri v tem kraju, ki je znan ne le po festivalu čakavske poezije in pesmi, pač pa tudi po antropoloških izkopaninah.

V maju, in sicer od 8. pa do 20. bo letos v Zagrebu mednarodni festival moderne glasbe. Zagrebški glasbeni bienale spada med kakovostno najvišje tovrstne prireditve v Evropi. Kakor poroča Turistična zveza Zagreba, bodo na letošnjem festivalu sodelovali naslednji ansambli: Zagrebški filharmonični orkester pod vodstvom Lovra Matačića, simfonični orkester in zbor ljubljanske RTV pod vodstvom Sama Hubada, berlinski filharmonični orkester pod vodstvom Herberta von Karajana, Opera in balet zagrebškega Narodnega kazališta, berlinska Opera, pariški Ballet du XXme siécle pod vodstvom Mauriceja Bejarta, iz Nizozemske bo prišel Nederlands Dans Theater, nadalje bosta nastopila komorni orkester in zbor zagrebške RTV, komorni filharmonični orkester iz Cluja v Romuniji, sloviti ansambel Zagrebški solisti, orkester in zbor pariške RTV, Zagrebški kvartet, Beograjski kvintet, ansambel za moderno glasbo iz Stuttgarta, tržaški ansambel Arte viva in mnogi drugi domači in tuji solisti, jevci, virtuozi itd.

V dneh od 10. do 12. maja bo v Zagrebu tudi mednarodni kongres o glasbenih tradicijah in bodo strokovnjaki razpravljali tudi o bodočih smereh v glasbi. Hkrati bo tudi razstava partitur in publikacij o glasbi.

Ko že govorimo o umetnosti, verjetno ne bo odveč, spregovoriti tudi o svojevrstni zagrebški privlačnosti, ki ima vsaj deloma zvezo z umetnostjo. Gre za mednarodni sejem cvetja, ki ga organizirajo sredi maja. Ta prireditev ne zajema le razstave najrazličnejših vrst cvetja, pač pa tudi razporeditev in urejanje parkov, vrtov in — razstavo slik z motiviko cvetja

Ne moremo zaključiti tega kratkega prikaza ne da bi omenili dve najpomembnejši zagrebški prireditvi, ki privabita največ občinstva, gre za spomladanski in jesenski zagrebški velesejem. Vendar spada to v območje gospodarstva in se s tem tu ne bomo ukvarjali.

Fre

POGLABLJANJE ZNANJA O VZGOJI

Za vsestranski razvoj otroka so potrebne vzgojne igračke

Neučinkovitost igrač «za gledanje» - Vzgajajmo ustvarjalnega duha

Smo sredi praznikov, za katere je že navada, da so v znaku nakupovanja. Tu nas predvsem zanima, da velik del trinajste plače mnogi potrošijo za igrače, s katerimi naj bi obdarili svoje otroke. Toda včasih so starši preveč samosvoji: kupijo na primer igrače, ki so njim všeč, ne da bi pri tem pomislili, ali jih bo otrok vesel in kako se bo z njimi igral. Zgodi se, da otrok dobi mehanično igračo, ki ga zaposli le za eno ali dve uri, potem pa jo odvrže, saj z njo nima kaj početi. Take igrače so samo za gledanje. Igra pa pomeni otroku in to predvsem predšolskemu tudi zaposlitev ali delo in ne le sprostitev. Prav zaradi tega lahko na primer pomislimo, kaj pomeni otroku igrača — orožje. Ta igrača je včasih tako priljubljena, da jo otrok na vsak način hoče imeti. Toda tudi če igra pomeni le sprostitev, ne bo sprostitev z orožjem pozitivna. Predvsem se bo iz te sprostitve razvijala agresivnost, ravno to pa želimo v drugih oblikah igre, predvsem v ustvarjalnih igrah, spremeniti v drugo stvar — ustvarjalnost.

Poglejmo, kaj meni o igračah, ki naj bodo dobre in vzgojne slovenska pedagoginja Slavica Pogačnik — Toličič.

S posebnim zadovoljstvom naredim mnogokrat sprehod po naših trgovinah z otroškimi igračami. Ponekod imajo za to urejene posebne oddelke, v nekaterih trgovinah pa so igračke pomešane med druge prodajne potrebščine. Na policah je veliko dobrih in vzgojnih igrač, mnogo pa je tudi takih, s katerimi nima otrok kaj početi. Zanimivo je, da se prav te bohotijo v pestrem množtvu in, če povprašamo trgovca, bo povedal, da gredo dobro v denar. To so predvsem velike uvožene punčke z rdečimi in zelenimi lasmi, prilepljeno modro ali zlato dolgo oblekco, nato gumijaste živalice, ki bolj spominjajo na spake, kot na lepo igračko. In, če pomislimo, da pomeni otroku igrača prav toliko za njegov razvoj kot dobra knjiga, bi bilo že enkrat nujno potrebno dati v prodajo samo igrače, ki otroka razveselijo, učijo, razvijajo in plemenitijo. Veliko je bilo že o tem napisanega, v Ljubljani sta že bili dve razstavi dobrih igrač — a v naši prodajalni mreži je nabavljanje igrač izključno še vedno komercialnega značaja. Če samo pomislimo, koliko sredstev gre za uvožene igračke, ki jih nabavitelj pogosto izbira brez strokovne presoje. V mnogih deželah na svetu se glede nabave in proizvodnje igrač posvetujejo s psihologi, pedagogi, likavniki in celo z zdravnikom.

Čeprav moramo priznati, da prav v zadnjem času najdemo med igračkami, predvsem uvoženimi, nekaj izredno dobrih, bi bilo zelo priporočljivo, da bi se trgovci pred nakupom posvetovali s strokovnjaki. Tako bi naš otrok dobil zares tisto, kar se vsestransko razvija, istočasno pa bi se smotrno gospodarilo z denarjem.

Mnogo je takih igrač, ki jim pravimo didaktične. Take igračke imajo veliko vzgojno vrednost. Naj omenim samo čudovite ropotuljice, primerne za rokco dojenčka in s čudovitim zvokom, ogromne lego kocke, barvne lesene vlaganke, ki dopuščajo otrokovi ustvarjalnosti nešteto možnosti, nadalje igračke, ki pomagajo otroku razvijati motoriko, predstavljivost in podobno.

Pri svojem svetovanem delu s starši ugotavljam, da so zadnje čase vse bolj kritični pri izbiri in nakupu otroških igrač. Lansko leto sem naredila majhno anketo med starši predšolskih otrok s sledečo vsebino:

Kaj mislite o naših prodajalnah z igračkami?

Ste zadovoljni z izborom igrač v naših trgovinah?

Navedla bom najpogostejše odgovore anketiranih staršev:

Na policah skoraj ni zaslediti duhovitih igrač...

Želimo sodobne in moderne igračke...

Na policah naj bo čutiti čim manj komercialnega duha in čim več vzgojnega...

O izjavah staršev, ki so tudi največji potrošniki otroških igrač, je vredno razmisliti. Iz svoje prakse lahko potrdim, da so starši iz dneva v dan bolj razgledani in tudi bolj zahtevni za vzgojo in srečen razvoj svojih otrok. Dobra in vzgojna igračka pa veliko pripomore k izoblikovanju otrokove osebnosti.

Rada bi vam pokozala nekaj zelo vrednih igrač.

Nekateri otroci se ne kopljejo radi. Po vsej verjetnosti zato, ker se boje, da jih bo mamica tako namilila, da bodo bolele očke. In brž ko zagledajo vodo ali kopalno kad, prično kričati. Tako kopanje je za mater in otroka pravo mučenje. Da bo otroku v vodi prijetno, mu pritrdimo (na vakuum) na kad posebno veliko in pisano ropotuljico. Z njo se zelo radi v vodi igrajo otroci od 1 in pol do 4. leta. Lahko jo na kad pritrdimo enkrat horizontalno, drugič pa vertikalno na drugo stran. Kopanje bo malček povezal z zvočno igračko in pozabil na nevšečnosti, ki so ga vznemirjale.

Po istem principu pritrdimo slično ropotuljo v obliki venca na otrokovo mizico. Kroglice so zvočne, svetlih barv in možno jih je sukati. Otrok se lahko igra kolikor ga je volja, ker ne padejo z mizice. Igračka je priporočljiva za otroka od prvega do tretjega leta. Je iz celuloida, kar omogoča higienično čiščenje. Poleg poslušanja prijetnega žvenketanja, otrok ob sukanju kroglic uri tudi svoje prstke.

Vsi starši vedo povedati, koliko težav ima otrok, ko dobiva zobke. Kar mu pride pod rokco, nese v usta in si drgne dlesen. Zelo mu bomo ustregli s plastičnimi obročki na srebrni verižici, s katerimi lahko po mili volji žvenketa, ali pa jih nese v usta. Omenjena plastična masa je tudi iz medicinskega vidika neoporečna.

Igračko damo otroku od 3. do 6. meseca.

Posebno zanimive so večje lesene barvne kroglice, ki jih otrok po svoji presoji niza na nitko. Igrača je zanimiva in vzgojna za malčke od 2 in pol do 6. leta. Razvija ročne spretnosti in je dobra vaja za vzdržljivost. Še posebej jo priporočamo otroku, ki je priklenjen na bolniško posteljo.

To so le nekatere ugotovitve, ki se predvsem tičejo otrok do določene starosti, poleg teh igrač pa so še druge, ki razvijajo otrokovo osebnost. Tu gre predvsem za različne vrste kock, posodic za vstavljanje, paličic in ploščic za gradnjo, s katerimi se otrok nauči praktično spoznavati tridimenzionalnost prostora. Zanimive so tudi skupinske igre, pri katerih se otrok socializira. V igri se mora podrejati določenim pravilom, ki mu pomagajo, da se v družbi lažje znajde. Zanimive so tudi igračke, ki niso drage. Tu ne smemo pozabiti barvnih svinčnikov, s katerimi bo otrok čečkal po papirju, pri tem je važno, da je list papirja čim večji, za čim manjšega otroka. Ustvarjalnost razvijajo tudi igračke iz papirja. Predvsem pa ne smemo pozabiti, da morajo otrokovo igro odrasli nevsiljivo usmerjati in da se otrok naveže na odraslega, ki z njim sodeluje v igri, predvsem če mu izdela kako preprosto igračko, ki pa ima vsestranske možnosti uporabe.

PREJELI SMO

Tržaški center za gospodarska in politična raziskovanja Ezio Vanoni» je pravkar izdal prvi zvezek v seriji z naslovom «Quaderni». V publikacijo so prispevali daljši članek o novih možnostih uporabe zemeljskega plina predsednik centra dr. A. Colombo, sestavek o doprinosu malih podjetij k uspehu zunanje trgovine G. Pangher, sestavek o pohištveni obrti v furlanskem centru Sutrio pa P. Nodari. Zvezek, ki je datiran januar — junij, kar daje misliti, da bodo «Quaderni» izhajali vsakih šest mesecev, so natisnili v tiskarni «Villaggio del Fanciullo» na Opčinah.

• • •

«Austria Economica», glasilo avstrijskih trgovinskih predstavništev v Italiji, leto II., štev. 11, november 1970. Iz vsebine te številke: «Pomen in razvoj petrokemije», «Boehlerjevo jeklo slavi stoletnico», «Proizvodnja turbin v obratih Schoeller Bleckmann», «10 let življenja Rashofenovih bazenov» itd.

Bo umetno oplojevanje preprečevalo bolezni?

Med tiskovno konferenco v Washingtonu je dr. Patrick Steptoe, član «Oldham Hospital Group» iz dobnejše raziskave, ki so jih izvedli v Veliki Britaniji o umetni oploditvi, ki bi mogla v prihodnosti preprečiti nekatere bolezni, ki nastajajo že v embrionalni fazi.

Kot je znano, se v trenutku oploditve morata združiti dve celici, ženska in moška. Pri umetni oploditvi s posebno napravo laporoskopom vzamejo žensko celico iz jajčnikov. Nato to celico oplodijo, vendar morajo počakati, da se zarodek nekoliko razvije preden ga presadijo v materino telo. Ravno pri tem so nastajale pri prejšnjih poskusih največje težave. Znanstvenikom ni uspelo, da bi dosegli določeno fazo razvoja zarodka. Dr. Steptoe in njegovi sodelavci pa so pred nedavnim pet zarodkov razvili do faze, ki jo v embrionalnem razvoju imenujejo blastula, to je faza, ko je zarodek sestavljen že iz več sto celic.

Kljub temu, da so angleški znanstveniki razvili zarodek do te faze, pa še niso poskusili presaditi zarodka v maternico, ker doslej še niso izdelali tehnike presajevanja, ki bi bila povsem zanesljiva. Omejili so se torej trenutno le na to, da so šest dni v «kulturi» razvijali zarodek.

Ni izključeno pa, da se bodo v bližnji prihodnosti poslužili tudi za to operacijo iste naprave, ki so jo uporabili pri odvzemu jajčeca iz jajčnikov, to je laparoskopa. Laparoskop pa je neke vrste kirurška sonda, ki jo sestavlja zelo ozka cev ,ki ima na koncu vir svetlobe.

Dr. Steptoe se vsekakor zaveda, da bi mogli nastati pri tem spački ali vsaj nenormalno razvita bitja. Vendar bi bilo mogoče ta pojav preprečiti, če bi pred presaditvijo v telo zarodke skrbno pregledali in izbrali. Ko je med tiskovno konferenco v Washingtonu odgovarjal na različne pomisleke, je dejal: «Mi ne ustvarjamo življenja; vse kar storimo je, da združimo dve celici, ki bi se sami od sebe ne mogli združiti» nato je še dodal «Vsak napredek, ki ga doseže znanost, lahko dobro ali slabo izkoristimo. Kar se mene tiče, imam le eno željo: pomagati tistim zakoncem, ki ne morejo imeti otrok zaradi posebnih razlogov. Vsekakor so možnosti, ki jih odkrivajo te raziskave, zelo obsežne».

Zdi se, da bi umetna oploditev poleg tega, da bi premagala sterilnost žensk, ki nastaja zaradi zaprtih jajcevodov ali bolezni, omogočila tudi raziskovanje nekaterih bolezni, ki naj bi imele vzroke že v embrionalni fazi, kot na primer vzroki mongolizma, hemofilije, dednih mišičnih bolezni in drugih težkih obolenj.

WASHINGTON, 22. — Neki mizar iz Minnesote je dvajset let zbiral koščke vrvi, ki jih je navijal na isti klopčič. V vseh teh letih je zbral kar 20 ton in pol vrvi. Novinarjem je izjavil, da je začel vrv zbirati, ker mu je mati vedno prigovarjala, naj nikoli ničesar ne zavrže.

Francis Johnson, ki je star 56 let, je začel s svojim konjičkom leta 1950. V Darwinu, kjer je njegov dom, je ogromni klopčič privezal z jekleno verigo na drevo, da bo vsem omogočil pogled nanj.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Novosti v poslovnem življenju. Drugih ljudi ne spravljajte v slabo voljo, če vam kaj ni prav.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Ne izogibajte se ljudem, ki vam hočejo dobro. Preveč ste domišljavi in to vam škoduje.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Čemu bi se spuščali v tvegane posle, ko še niste izkoristili starih možnosti. Nervozni boste.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Skrajna objektivnost v presojanju dejanskega stanja. Opredelite se ali za srce ali za razum.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Pozorni bodite na nekatere pobude, ki gotovo ne bodo brez skritih namenov. Ohranite mirno kri.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Strnite vse sile, kajti sicer bodo vaši načrti ostali na papirju. Okoliščine bodo vam v prid.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Več realizma, kajti pogosto ste z glavo v oblakih. Prijetno vam bo v novi družbi.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Razmere terjajo nagle odločitve. Ne obotavljajte se. Prehodni nesporazum v zakonskem življenju.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Ponovno se boste uveljavili. Stare prijateljske vezi so najboljše.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Dinamizem in podjetnost sta dve osnovni zahtevi za vaše trenutne potrebe. Pozor na provokacije.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Priznajte, da ste se v nečem zmotili i nskušajte napako popraviti. Posvetite se bolj družini.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Pomoč boste dobili prav v zadnjem trenutku. Odlične ideje, ki vam bodo pomagale prodreti z načrti.

RADIO VELEVIZIJA

SREDA, 23. DECEMBRA 1970

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole; 12.10 Liki iz naše preteklosti; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Kvartet Ferrara; 17.20 Za mlade poslušalce; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Radio za šole; 18.50 Koncertisti naše dežele; 19.20 Jazz; 19.40 «Gor in dol po sred vasi»; 20.00 Šport, 20.30 Simfonični koncert; 21.50 Ansambel Golden Grass; 22.05 Zabavna glasba.

TRST

12.10 Plošče; 14.45 Tretja stran; 15.10 Juke box; 15.45 Radijska igra.

KOPER

6.30, 6.45, 7.30, 10.00, 12.30, 14.00, 14.30, 16.00, 17.00, 19.15, 22.30 Poročila; 6.40 Jutranja glasba; 7.40 Vesela glasba; 8.00 Popevke; 8.30 Parada orkestrov; 9.00 Otroški kotiček; 9.30 «20.000 lir za vaš spored»; 10.05 Juke box; 11.00 Mali umotvori velikih mojstrov; 12.00 in 12.45 Glasba po željah; 14.15 Plošče; 15.30 Od Triglava do Jadrana; 16.20 Operne skladbe; 17.10 Jazz; 17.30 Otroški kotiček; 18.00 Operne skladbe; 19.30 Prenos RL; 22.10 Plesna glasba; 22.35 Komorne skladbe.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 8.30 Jutranje pesmi; 9.00 Vi in jaz; 11.20 Radijska igra; 12.10 Kontrapunkt; 13.15 Radio na vašem domu; 14.00 Popoldanska oddaja; 16.00 Spored za otroke; 16.20 Oddaja za mladino; 18.30 Uspeli motivi; 19.30 Luna-park; 20.20 Radijska priredba; 22.15 Koncert; 23.20 Danes v parlamentu.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila; 8.40 Protagonisti: pianist S. Richter; 10.35 Telefonski pogovori; 12.35 Spored s P. Villaggiom; 14.00 Zakaj in kako; 14.05 Juke box; 15.55 Popoldanska oddaja; 17.35 Enotni razred; 18.00 Glasbeni aperitiv; 19.00 Glasbeni spored; 20.10 Operne skladbe; 21.00 Božične pesmi; 22.40 Radijska priredba; 23.05 Nove ital. pesmi.

III. PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 10.45 T. Albinoni; 11.15 Polifonične skladbe; 11.40 Sodobna ital. glasba; 13.00 Medigra; 13.30 Strnjena melodrama; 15.30 Portret avtorja; 16.15 Radijska priredba; 17.25 Strani albuma; 17.40 Glasba izven sporeda; 18.45 Kulturne aktualnosti; 19.15 Večerni koncert; 21.30 Operne skladbe.

FILODIFUZIJA

8.00 Koncert za začetek; 9.15 Sodobna ital. glasba; 9.45 Baročne sonate; 10.10 Mozart; 10.20 Operne skladbe; 11.00 Medigra; 12.00 Glasba za pihala; 12.20 Debussy; 12.30 Plošče resne glasbe; 13.30 Simfonični koncert; 15.30 Komorna glasba — stereo.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 17.00, 19.30 Poročila; 7.45 Informativna oddaja; 8.10 Operna matineja; 9.05 Za mlade radovedneže; 9.25 Iz glasbenih šol; 9.45 Majda Sepe in Krunoslav Slabinc; 10.15 Pri vas doma; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Zvoki iz glasbenih revij; 13.30 Priporočajo vam...; 14.10 Koncertni valčki; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Glasbeni intermezzo; 15.40 Popoldanska idila; 16.40 Na obisku v studiu 14; 17.10 Jezikovni pogovori; 17.25 Naša glasbena galerija; 18.15 Georges Bizet: odlomek iz 2. dej. opere «Carmen»; 18.40 Naš pogovor; 19.00 Lahko noč, otroci!; 19.15 Glasbene razglednice; 20.00 Koncert; 22.15 Jazz; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Popevke jugoslovanskih avtorjev.

ITAL. TELEVIZIJA

12.30 Kulturna oddaja; 13.00 Odprto morje; 13.30 Dnevnik; 17.00 Spored za najmlajše; 17.30 Dnevnik; 17.45 Oddaja za otroke; 18.45 TV razprava; 19.15 Kulturna oddaja; 19.45 Športni dnevnik in kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Sodni primer; 22.00 Športna sreda; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 «Velika iluzija» — film. 23.05 L'approdo.

JUG. TELEVIZIJA

20.00, 22.15 Poročila; 9.35 TV v šoli; 11.00; 16.45 Splošna izobrazba: Od lesa do papirja; 17.50 Oddaja za otroke; 18.35 Oddaja za ital. narodnostno skupino; 19.05 Poje N. Karović; 19.20 Kalejdoskop; 20.35 Teh naših 50 let: Leto 1944; 21.45 Jazz na zaslonu.

SMUČANJE — V SLALOMU IN VELESLALOMU

Dvojna zmaga Francozinj

Jacotova in Lafforguova sta si zagotovili prvi mesti

LES CONTAMINES 22. — V nedeljek je Francozinja Michele Jacot osvojila prvo mesto v veleslalomu za Veliko mednarodno nagrado. Proga je bila dolga 1.900 m z višinsko razliko 400 m in 52 vrati

VRSTNI RED NA CILJU:

1. Michele Jacot (Fr.) 1'27''75
2. Barbara Cochran (ZDA) 1'28''03
3. Sandra Poulsen (ZDA) 1'28''75
4. Brit Laforgue (Fr.) 1'28''77
5. Betsy Cliford (Kanada) 1'28' 79
6. Florence Steurer (Fr.) 1'28''94
7. Karen Budge (ZDA) 1'29''10
8. Jacqueline Rouvier (Fr.) 1'29''49
9. Jocelyne Perillat (Fr.) 1'29''52
10. Marilyn Cochran (ZDA) 1'29''65

V drugem dnevu tekmovanja pa so zabeležile francoske smučarke veliko premoč, saj so zasedle prva tri mesta v slalomu. Zmagala je Britt Lafforgue.

VRSTNI RED SLALOMA JE BIL NASLEDNJI:

1. Britt Lafforgue (Fr.) 72''90
2. Florence Steurer (Fr.) 73''06
3. Danielle Debernard (Fr.) 73''66
4. Barbara Cochran (ZDA) 73''69
5. Marie - Therese Nadig (Švi.) 74''40
6. Christine Ray (Fr.) 74''42
7. Jocelyne Perillat (Fr.) 74''74
8. Christine Rolland (Fr.) 74''84
9. Brigitte Jeandel (Fr.) 75''16
10. Gina Hathorn (VB) 75''45

V tekmovanju dvojic vodita para Tiriac - Nastase in Pietrangeli - Di Domenico z eno zmago, Kukal in Franulovič pa še nista osvojila nobene točke.

NOGOMET

Zaradi petard Milan - Napoli 2:0

MILAN, 22. — Nedeljska tekma proti Milanu je neapeljsko moštvo drago stala. Napoli je namreč tekmo dvakrat zgubil: prvič na igrišču, kjer je Milan zmagal 1:0, drugič pa ko je športni sodnik kaznoval Napoli z enonedeljsko prepovedjo igranja na lastnem terenu ter je priznal zmago Milana ne z 1:0 temveč z 2:0. Vse to zaradi petard, ki so jih Neapeljčani med tekmo neprenehoma metali. Ena teh petard je celo zadela Milanovega igralca Villo, ki je dobil lažje opekline in ga je moral zamenjati v polju njegov tovariš. Poleg Napolija je sodnik kaznoval še Lazio z 850.000 lir globe, Juventus z 250.000 lir, Cagliari 225.000 lir. Diskvalificiral je tudi Foglija (Catania) za dve koli in Papadopula (Lazio) za eno.

Sobotno srečanje med Borom in Petrarco je napolnilo telovadnico v Ulici della Valle do zadnjega kotička. Navijači so hrupno bodrili svoje ljubljence, kljub temu pa so «plavi» to težko tekmo izgubili

ODBOJKA — V MLADINSKEM PRVENSTVU

Kljub porazu lep napredek «plavih»

Borovci so plačali davek svoji neizkušenosti

CRDA - Bor 2:0 (15:12, 15:9)

BOR: Mose, Ugrin, Požar, Jevnikar, Coretti, Kodrič, Šiškovič.

CRDA: Čocevari, Grossman, Spizzamiglio, Biondani, Rovatti, Spinelli, D'Orlando, Pironi, Sassonia, Sattler.

SODNIK: Marcon

ZAPISNIKAR: Torre.

Borovi mladinci so v nedeljo zjutraj v tekmi proti šesterki CRDA zabeležili drugi poraz v letošnjem prvenstvu. Takoj naj povemo, da nasprotniki nikakor niso bili nepremagljivi in da bi «plavi» lahko z nekoliko boljšo igro slavili tudi zmago. Žal pa so vsi zaigrali nekako zaspano (srečanje je bilo ob 8.15), posebno v obrambi. Prestrezanje servisov je bilo netočno in tako je vsa igra trpela. Le od časa do časa so se borovci razživeli in tedaj niso igralci CRDA sploh prišli do sape. Vsekakor so naši mladinci pokazali lep napredek in z nekaj več športne sreče bi se lahko potegovali za drugo mesto na lestvici (če upoštevamo, da je prvo že oddano Krasovim mladincem), kar bi navsezadnje za tako mlado ekipo bil zelo velik uspeh.

KRATKA KRONIKA:

Zelo slab začetek Bora, ki mu uspe organizirati igro, ko je že v visokem zaostanku 1:8. Polagoma pa začnejo «plavi» razliko nižati, nekaj po svoji zaslugi, nekoliko pa tudi, ker se je nasprotnika polastila živčnost in se ne zna uspešno postaviti po robu tolčenju borovcev. Rezultat 10:9 dopušča «plavim» lepo upanje, da osvojijo niž. Žal pa se tu nekaj zatakne in kljub obema time - outoma in menjavi CRDA osvoji prvi set.

Trdno odločeni, da ne dopustijo, da se ponovi slab začetek kot v prejšnjem setu, naši igralci močno pritisnejo že od začetka. Vendar pa tudi CRDA, ki ga je zmaga precej spodbudila, uspešno odgovarja na Borove napade. Delna izida 5:5 in 9:9 jasno pričata o veliki izenačenosti in zagrizeni borbi. Tu pa pride ponovno do izraza večja izkušenosti italijanskih igralcev, ki znajo zaigrati mirno in jim zmaga ne uide.

MIG

Rivi sneli mavčno oblogo

FIRENCE, 22. — Gigi Riva je dopotoval danes v Firence, kjer mu je prof. Calandriello snel mavčno oblogo, ki jo je moral nositi več kot mesec dni zaradi nezgode, ki se mi je pripetila v tekmi z Avstrijo. Riva je bil videti kljub mavcu v zelo dobri formi.

AVTOMOBILIZEM

Mednarodna avtomobilska zveza je odvzela mehiški mednarodni avtomobilski dirki za veliko nagrado, veljavnost za svetovno prvenstvo. Do tega ostrega ukrepa je prišlo, ker med zadnjim tekmovanjem gledalci niso upoštevali navodil organizatorjev in so nedisciplinirano tekali preko proge. Nekajkrat je le malo manjkalo, da ni prišlo do hude nesreče.

HOKEJ NA LEDU

V 1. jugoslovanski ligi

Jesenice štiri točke naskoka pred Olimpijo

V 10. kolu jugoslovanskega hokejskega prvenstva 1. lige so dosegli naslednje izide:

A SKUPINA

Slavija - Olimpija	1:11
Jesenice - Beograd	29:1
Medveščak - Kranjska gora	19:1

LESTVICA

Jesenice	20
Olimpija	16
Medveščak in Slavija	8
Kranjska gora	5
Beograd	3

B SKUPINA

Vardar - Celje	1:17
Partizan - Spartak	6:1
Crvena zvezda - Mladost	6:0

LESTVICA

Partizan	18
Celje	13
Mladost in Spartak	10
Crvena zvezda	9
Vardar	0

NOGOMET

FIRENCE, 22. — Danes so prispeli v Coverciano igralci italijanske mladinske nogometne reprezentance. Igralci so naslednji:

Copparoni, Della Corna, Labrocca, Oriali, Tendi, Martinelli, Ghedin, Maldera, Boni, Gurrin, Sala, Franzon, Galli, Speggiorin, Papazzoni in Tržačan Rakar.

ROKOMET

V povratnem srečanju tekmovanja za pokal evropskih rokometnih prvakov je v Karlovcu Partizan iz Bjelovara premagal izraelsko moštvo Hapoel z 31:8 (16:3).

TENIS

V Anconi vodita Franulovič in Nastase

ANCONA, 22. — Na teniškem tekmovanju «indoor» v Anconi je Jugoslovan Željko Franulović dohitel na skupni lestvici Romuna Nastasejа s tremi točkami. Danes je premagal Di Domenica s precejšnjo lahkoto. Rezultat v korist Jugoslovana je bil 6:1, 6:0.

O prvem mestu bo torej odločalo srečanje med Franulovičem in Nastasejem, ki bo na sporedu jutri ob 21. Po treh kolih je lestvica turnirja taka:

Nastase in Franulovič 3 točke
Kukal 2 točki
Tiriac in Pietrangeli 1 točko
Di Domenico brez točke

ATLETIKA — ZANIMIVOSTI IZ SEZONE 1970

Met kopja ponovno domena odličnih finskih metalcev

Nevala in Kinnunen nad 90 metrov, vrsta mladih pa nad 80 metrov

Finska je nekdaj slovela kot atletska dežela z nepremagljivimi metalci kopja, daljnega leta 1952 pa je prav na olimpijskih igrah v Helsinkih Američan Held s pomočjo nove vrste orodja prekinil dolgo serijo finskih uspehov. Finci so bili tako potrti, da na naslednje igre sploh niso poslali svojih kopjašev in tudi iz mednarodne arene so, kot specialisti v metu kopja, skoraj izginili. Zmaga Paulija Nevale na igrah v Tokiu je bila pravi slučaj športne sreče, pomenila pa je tudi začetek nove dobe. Nevala in Kinnunen sta dosegla odlične rezultate, čeprav v tekmovalnem smislu nista imela primernega uspeha.

Vrhunec sta dosegla v sezoni 1969, ko je Kinnunen dosegel nov svetovni rekord z rezultatom 92,70 m, Nevala pa se je staremu z 91,40 m zelo približal. V zadnji sezoni je bil najboljši Nevala z metom 92,64, samo 6 centimetrov od rekorda, in s 4 dosežki nad 90 m, 18 nad 87 m ter 11 nad 85 m. Kinnunen se nad rezultatom točno 90 metrov ne more pritoževati, njegov popreček pa je bil, z enim samim rezultatom nad 87 in enim nad 85 m, odločno slabši.

Tekmovalna sezona Nevale je bila izredna in dobesedno nezdrava. V samo štirih mesecih in pol je nastopil kar 56-krat, to se pravi vsaka 2 ali 3 dni. Posebno «vroči» so bili junij, julij in avgust, ko je nastopil poprečno vsak drugi dan. Očitno je Nevala zagrizeno lovil svetovni rekord, prevelik napor pa se ni utegne kruto maščevati in morda je prav zaradi tega športna kariera Nevale že končana. Nevala je v tujini nastopil samo dvakrat, v vsej sezoni pa je doživel samo 4 poraze. Zavedajoč se svoje živčne šibkosti na tekmovanjih, se je previdno izognil vseh nevarnih srečanj z ostalimi evropskimi specialisti.

Trda preizkušnja čaka oba metalca v prihodnji sezoni, ko bo prav na Finskem evropsko prvenstvo. Finci so na to že pred časom računali in poleg Nevale ter Kinnunena vzgojili še vrsto mladih metalcev, ki imajo osebne rekorde nad 80 metrov.

Omenimo naj «zasledovalce» vodeče dvojice:

(v oklepaju rojstna letnica)

Hannu Siitonen (1949)	84,80 m
Lars Avellan (1948)	82,68 m
Jorma Jaakola (1950)	80,90 m
Juhani Nummela (1948)	80,66 m
Mauri Auvinen (1949)	80,20 m
Esa Alander (1946)	80,16 m
Veikko Pakarinen (1949)	79,44 m
Aimo Puska (1952)	78,54 m

Dvig kvalitete meta kopja spada v splošno poživitev finske atletike. V zadnji sezoni so bili namreč doseženi novi državni rekordi v 6 panogah, v eni pa je bil rekord izenačen. Finski skakalci s palico, metalci diska in tekači na 5.000 m spadajo s svojimi rezultati v sam evropski vrh.

—lin—

ODBOJKA

V 1. jugoslovanski moški odbojkarski ligi vodi po šestem kolu zagrebška Mladost, v katere vrstah nastopa odlični in dolgoletni reprezentant Mladen Kos. Ta je prav preteklo nedeljo slavil 15-letnico nastopanja za barve zagrebškega prvoligaša. Čeprav je torej Kos eden najstarejših jugoslovanskih igralcev, pa je še vedno med najboljšimi odbojkarji v sosednji republiki.

Preteklo nedeljo je pripravil veliko presenečenje reški Kvarner, ki je doma premagal drugega glavnega kandidata za naslov državnega prvaka, beograjskega Partizana, in sicer s 3:2. Najboljši mož na igrišču je bil tudi tokrat Urnaut.

Trenutna lestvica: Mladost 10 točk, Partizan, Vardar in Železničar 8, Jedinstvo, Kvarner, GIK Banat in Bosna 6, Crvena zvezda 2 in Sindjelič 0 točk.

* * *

V 1. ženski ligi je preteklo nedeljo reški Partizan gladko premagal (s 3:0) edinega prvoligaša iz Slovenije, Maribor, katerega je v drugem nizu pustil celo na ničli. (Vsa tekma je trajala le 25 minut, čeprav so Rečanke igrale brez svoje najboljše igralke Tanje Dukič.)

Trenutna lestvica 1. jugoslovanske ženske odbojkarske lige je naslednja: Crvena zvezda 12 točk, Mladost 10, Partizan Reka in Partizan Sremski Karlovci 8, Radnički in Partizan Breza 6, GIK Banat in Sindjelič 4, Poštar 2 ter Maribor 0 točk.

SMUČANJE

ŽENEVA, 22. — Švicarska in ameriška smučarska reprezentanca se bosta srečali 28. decembra v Flumsu v kantonu St. Gallen. Zvezi sta se sporazumeli, da bosta imeli ekipi vsaka po sedem smučarjev. Tekmovanje bo v slalomu.

* * *

MADRID, 22. — Juana Gicha so izvolili za predsednika španskega olimpijskega komiteja namesto Joseja Antonia Samarancha, ki je podal ostavko 11. decembra.

NOGOMET

Triestina-Padova ob 14.30

MILAN, 22. — Tekmi Sottomarina-Derthona in Triestina - Padova, ki ju bodo odigrali jutri, bosta na sporedu ob 14.30.

Tekmo med Triestino in Padovo, ki so jo zadnjič prekinili zaradi megle, bo sodil Gaetano Mascali

V A ligi bodo odigrali (preteklo nedeljo) prekinjeno tekmo Verona-Torino, 6. januarja.

V B ligi bodo odigrali odgodeni tekmi Monza - Catanzaro, 3. januarja, Monza - Livorno pa 6. januarja.

ATLETIKA

VILNUS, 22. — Med atletskim tekmovanjem v dvorani je Sovjet Kestutis Šapka skočil v višino 2:8 cm, kar predstavlja letošnji najboljši dosežek «indoor».

MESEC DNI PO PRIHODU V NEMČIJO

Zdravljenje dr. Isselsa ni zaleglo Lilian Boardovi

Angleško atletinjo bodo morali operirati

Lilian Board, slavna angleška atletinja, ki se je pred dobrim mesecem zatekla v Nemčijo k doktorju Isselsu, znanemu po svojem nenavadni metodi zdravljenja raka, je morala na univerzitetno kliniko v Muenchen, ker se je njeno stanje zelo poslabšalo.

Doktor Issels je takoj izjavil, da je stanje Boardove «zelo, zelo resno» in da je sedaj po njegovem mnenju absolutno potrebno kirurški poseg.

Stanje Lilian Boardove, ki je osvojila na zadnjih olimpijskih igrah srebrno kolajno, se je stalno slabšalo in Issels ji je s svojim zdravljenjem dokaj malo pomagal. Boardova je prišla v njegovo kliniko polna zaupanja, prinesla je s sabo svoje sprinterice in jih obesila nad posteljo. Bila je namreč trdno prepričana, da se bo, kljub pesimizmu angleških zdravnikov, nekoč povrnila k atletiki, svoji veliki ljubezni. V začetku je bilo videti, da je zdravljenje nekoliko zaleglo, pred dnevi pa so se asistenti doktorja Isselsa zavedeli, da z dekletom nekaj ni v redu. Upali pa so kljub vsemu, da bo njihov «učitelj» le v čem uspel.

Issels je prepričan, da je rak pravzaprav le simptom splošne fizične degeneracije, ne pa bolezen, ki napade posamezni organ. Čeprav mu znanost za sedaj ne more še z gotovostjo ugovarjati, ker so raziskave o raku takorekoč na začetku, je praksa pokazala, da to ni res vsaj v primerih kot je primer Lilian Board.

NA ODBOJKARSKEM TURNIRJU CRDA

Pomembna zmaga šesterke Poleta

Poletovi odbojkarji so v predprvenstvenem turnirju, ki ga prireja CRDA, dosegli še eno pomembno zmago. Premagali so namreč mladince prvoligaškega tržaškega moštva Arc Linea. Posel openskih igralcev je bil vse prej kot lahek, kajti nasprotniki so pokazali dobro tehniko in zadovoljivo telesno pripravo. Zato so morali naši igralci dati res vse od sebe in tako so tudi strli odpor nasprotnikov ter so zasluženo zmagali.

IZID:

POLET — ARC LINEA (ml.) 3:2 (15:11, 13:15, 7:15, 15:4, 15:10)

POSTAVA POLETA: Neubauer (k), Matevlič, Wilhelm, Košuta, Suhadolc, Križman, Jelinčič.

Prvi set so Openci igrali zbrano. Dobro so branili, ob mreži pa so bili dokaj učinkoviti. Nasprotniki so se sicer požrtvovalno branili, a zaman. V drugem in tretjem nizu so naši popustili, kar so seveda izkoristili mladinci Arc Linee, da so osvojili kar dva seta zaporedoma. Nato pa so se naši odbojkarji zopet zbrali, prevzeli so pobudo v svoje roke, in zmaga je bila tako neizbežna.

NOGOMET

Na sestanku komisije za vrhunski nogomet pri jugoslovanski nogometni zvezi so izbrali 23 kandidatov za sestavo državne reprezentance, ki bo nastopila v prihodnjih mednarodnih srečanjih. Izbrani nogometaši so: Čurković, Vukčević, Mutibarič, Marič, Rajković, Stepanović, Holcer, Paunović, Brzić, Pavlović, Djordjević, Pirić, Antonijević, Katić, Bjeković, Dojčinovski, Oblak, Petković, Bukal, Bajević, Jerković, Ačimović, Džajić in Džorđević.

Na sestanku so tudi odločili, da bodo meddržavno prijateljsko nogometno tekmo Jugoslavija - Romunija odigrali 21. aprila v Ljubljani ali v Skopju.

b.l.

PLAVANJE

Slovita južnoafriška plavalka in svetovna rekorderka Karen Muir se bo umaknila iz aktivnega športa. 19-letna tekmovalka, ki je dosegla svoje najboljše rezultate na progi 100 m hrbtno, je sprejela ta sklep, ker se bo odslej na univerzi povsem posvetila študiju medicine.

Poletovi naraščajniki so v nedeljo podlegli svojim škedenjskim vrstnikom

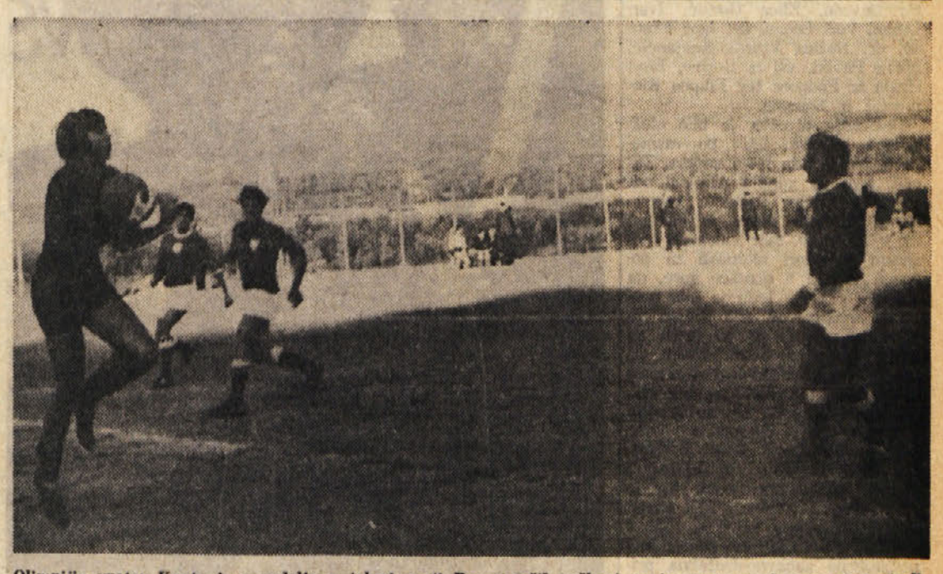

Olimpijin vratar Kante je v nedeljo v tekmi proti Bregu rešil večkrat svoja vrata pred nevarnimi streli Kljub temu pa ni mogel preprečiti poraza Kraševcev

LEOPOLD KREBELJ

14.

Prvi bataljon Istrskega odreda

Tovariš Vido Bevc je bil bolj duhovit, prijazen in za naše tedanje razmere izredno načitan ter v organizacijskem in političnem delu izkušen mož. Žal pa je bil malo časa v bataljonu, ker so ga kmalu premestili na drugo dolžnost. Tudi borci, ki so prispeli iz 9. brigade, ter četni starešine so se zelo hitro sprijateljili z našimi, saj je bilo med njimi tudi nekaj Brkincev: Kristjan Dodič, Jože Štembergar, Alojz Brne idr. Upravičeno smem zapisati, da je bil 1. bataljon po reorganizaciji spet zelo dobra bojna enota in pomembna udarna sila. Predanost osvobodilnemu boju, pogum, poštenost in tovarištvo so bile v bataljonu najbolj cenjene lastnosti, in te so bile na zavidljivi ravni. Tovariša Zorc in Bevc sta organizirala s četnimi političnimi funkcionarji in borci v taborišču intenzivno učenje, medtem ko sva se jaz in namestnik Vene lotila z obveščevalci, komandirji čet in drugimi vojaškega urjenja in načrtovanja bojnih akcij na sovražne enote in objekte. Za začetek smo organizirali napade na sovražna prevozna sredstva na cesti Reka — Trst in na železniški progi Divača — Pulj.

V KAKŠNIH RAZMERAH IN KAKO JE OPERIRAL I. BATALJON 10 APRILA 1944

Kot sem omenil, je obsegalo operativno območje I. bat. poleg Slovenske Istre tudi mali Kras, južno predmestje Trsta in pogorje Slavnika ali Skadanske gore, kot smo pokrajino zahodno od ceste Reka — Trst med Podgradom in Kozino nazivali.

Glede na velike zemljepisne razsežnosti in razgibano oblikovitost območja, njegovo gosto prepletenost s pomembnimi komunikacijami, ob katerih so bile številne močne sovražne postojanke, ki so varovale te, za sovražnika življenjsko pomembne objekte, je bilo daljše časovno zadrževanje večje partizanske enote na kateremkoli delu tega, topografsko izredno raznolikega zemljišča, prenevarno in tvegano, zato je morala glavnina bataljona precej pogosto menjavati svoj položaj; najdalj časa so bile čete v Istri, včasih pa so se umaknile v Skadanščino, če je bilo potrebno pa tudi v Brkine. Bataljon se je boril po načelih odredne taktike tako, da je bilo celo njegovo operativno območje prepleteno z našimi patrolami, zasedami, tudi s celimi četami in zato za sovražnika nevarno; medtem ko je ves bataljon le redkokdaj napadal ali se branil, ker je bil tudi malokdaj zbran. Ob komunikacijah, v sovražnih postojankah in po vaseh so delovali številni obveščevalci, organizirani v enotno mrežo, ki je neprestano obveščala bataljonski štab, njegove patrole in druge enote o vsem, kar jih je zanimalo. Zato je bataljon s svojimi enotami lahko udaril tam, kjer je bil sovražnik najbolj občutljiv in tedaj, ko mu je bil uspeh bolj ali manj zagotovljen. Popolnoma razumljivo pa je tudi, da smo morali svoje manevre prilagoditi nalogam, ki so nam bile zaupane in smo jih opravljali — zlasti ob mobilizaciji, ki je bila povezana z neprestanimi pohodi vodov, čet in celega bataljona iz globoke Istre, tam od morja pri Piranu v Brkine in narobe.

Patrulja obveščevalnega centra IO, poleti 1944 v Čeljah, Brkini. Od leve proti desni stoje: Kocjančič, Stanko Logar, Stanko Tomažič in Bogdan Valenčič

Naše operativno območje ni bilo za delovanje bataljona posebno prikladno, pač pa je bilo primernejše za hitre sovražne koncentracije in posege proti nam. Večje sovražne postojanke — Koper, Piran in Izola v Slovenski Istri, Dekani, Trst, Bazovica, Kozina, Materija, Podgorje (ti nista bilo stalni), Podgrad, Škofije, so bile za nas precej težko dostopne. Živahen, včasih tudi zelo intenziven sovražni vojaški promet je bil zlasti po cestah Reka — Trst, Škofije — Koper — Pulj ob obali in po železniški progi Divača — Pulj. Cesta Škofije — Koper je bila zaradi dobre preglednosti in goste naseljenosti za nas podnevi težko dostopna, ponoči pa se sovražni vojaki skoraj nikoli niso vozili po njej. Konfiguracija zemljišča ob cesti Reka — Trst med Kozino in Podgradom: goličave in goste sovražne postojanke z izvidnicami in zasedami so nam precej otežkočale napade na sovražna prevozna sredstva. Na njej smo večkrat napadali z zelo neugodnih položajev. Za zaklone so nam bili kraški kamni, grmičje in skale, možnosti za umik so bile največkrat negotove. Sovražnik je lahko hitro prišel po dobrih cestah iz bližnjih postojank z motornimi ali celo oklepnimi vozili z okrepitvami na pomoč napadenim. Sicer pa so po cesti Reka — Trst v glavnem vozi le organizirane kolone, ki so jih spremljala oklepna vozila. Često pa so Nemci in fašisti po cesti patruljirali s kamioni, na katerih so bile stene obzidane z opeko ali obložene z vrečami, napolnjenimi s peskom, kabine pa zaščitene z jeklenimi ploščami, na njih pa pritrjene strojnice, s katerimi so sovražni vojaki obstreljevali vzdolž ceste vsak grm in vsako skalo, čeprav ni bilo ob njih nič sumljivega. Navzlic temu smo izvedli ob cesti celo vrsto uspešnih napadov.

Nekoliko ugodnejši so bili položaji za napade na vlake in patrulje na progi Divača — Pulj na odseku med Kozino in Podgorjem, kjer smo organizirali nekaj zelo uspešnih napadov; zaradi njih in akcij hrvaških partizanov je bila proga tja do konca avgusta 1944 le malokdaj uporabna. Nemci in fašisti so morali zaradi naše aktivnosti uporabiti zelo močne sile za njeno zavarovanje. Med drugim so jo ščitili tudi z oklepnimi patrolnimi vlaki, oboroženimi s strojnicami in brzostrelnimi topovi.

Z napadi na komunikacije smo povzročali sovražniku hude izgube in ga prisilili, da je uporabljal močne enote za njihovo zaščito, navzlic temu je bila zanj organizacija zaščite transportnih kolon in kompozicij v stalni negotovosti. Povzročala mu je veliko izgubo časa in ga ovirala v oskrbovanju enot ter njihovemu razmeščanju. Niso bili redki primeri, da so čakali več dni na Kozini ali v Divači tisoči nemških vojakov z dveh ali treh železniških kompozicij, ker je bila proga porušena. Nemška komanda je morala zaradi tega večkrat cele transporte preusmerjati na druge proge ali na pomorska prevozna sredstva.

(Nadaljevanje sledi)

Uredništvo TRST Ul. Montecchi 6/II PP 559 Telefon 93 808 94 638
Podružnica GORICA Ul. 24 Maggio 1/1 Telefon 33 82
Uprava TRST Ul Montecchi 6/II Telefon 95 823
Ul. sv. Frančiška 20 Telefon 37 338
Naročnina
Mesečno 950 lir — vnaprej, četrtletna 2.700 lir, polletna 5.200 lir, celoletna 9.600 lir. Letna naročnina za inozemstvo 15.500 lir. SFRJ posamezna številka v tednu in v nedeljo 70 par, mesečna 10 din, letna 100 din.
Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Stran 6 23. decembra 1970

Za SFRJ Tekoč račun pri Narodni banki v Ljubljani 501-3-270/1 «ADIT» - DZS, Ljubljana, Gradišče 10/II nad. telefon 22 207
Oglasi Za vsak mm v višini enega stolpca: trgovski 150, finančno - upravni 300, legalni 400, osmrtnice 150 lir. «Mali oglasi» 50 lir beseda. Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana».
Odgovorni urednik Stanislav Renko Izdaja in tiska ZTT - Trst

ALLENDE PODPISAL NAČRT ZA USTAVNO REFORMO

V Čilu podržavljeni vsi bakrovi rudniki

Tudi stranke opozicije se strinjajo z ukrepom, samo desnica se še ni izrekla

SANTIAGO DE CHILE, 22. — Čiliski predsednik Allende je sinoči podpisal načrt za ustavno reformo, ki predvideva podržavljenje vseh bakrovih rudnikov. Pred predsedniško palačo na Trgu Ustave se se zbrala ogromna množica, kateri je Allende razložil, zakaj je ta ukrep potreben. Navzoči delavci, kmetje, študentje in rudarji so predsednika večkrat prekinili s ploskanjem.

Allende je poudaril, da že štirideset let upravljajo in izkoriščajo rudnike razne družbe, ki so do sedaj realizirale dobiček 3.700 milijonov dolarjev, kar predstavlja 40 odst. skupnega čilskega bogastva. Podržavljenje bakrovih rudnikov bo omogočilo državi, da vnovči 70 milijonov dolarjev letno. «Nočemo oškodovati naroda ali severnoameriških vlad, tudi ne nepadamo posameznih družb, saj bo podržavljenje potekalo po zakonih, ki jih predvideva ustava. Tudi nočemo oškodovati kupcev, saj smo pripravljeni pogajati se z vsemi državami, ki bodo želele nabaviti naš baker. Braniti hočemo samo interese naše države», je Allende zaključil svoj govor.

Predstavniki skoraj vseh strank so podprli vladno iniciativo. Z ukrepom se strinja celo krščanska demokracija, ki je v opoziciji, samo desnica — ki jo predstavlja «narodna stranka» in katere kandidat na predsedniških volitvah je bil neodvisni Jorge Alessandri — se še ni izrekla.

22. december — dan armade

Vse enote jugoslovanske ljudske armade so včeraj svečano proslavljale spomin na ustanovitev

BEOGRAD, 22. — S sestanki, prireditvami in pohodi so danes v vseh enotah Jugoslovanske ljudske armade proslavili 22. december dan armade v spomin na dan, ko je bila pred 29 leti v kraju Rudo ustanovljena Jugoslovanska ljudska armada. V Sloveniji so pri proslavi zabeležili veliko udeležbo enot teritorialne obrambe, v Ljubljani so ob tej priložnosti razdelili nagrade najboljšim občinskim mladinskim organizacijam za njihovo delo za razvoj sodelovanja med mladino in enotami JLA. Predsednik republiške skupščine Slovenije Sergej Kraigher in poveljnik armadnega področja generalni polkovnik Franc Poglajn sta v Ljubljani priredila sprejem, katerega so se udeležili številni ugledni družbeno politični delavci in zastopniki armade. Dan armade je bil proslavljen tudi v vseh mejnih stražarnicah in ladjah. Ob dnevu armade so jugoslovanski vojaški atašeji pri diplomatskih zastopništvih v inozemstvu priredili slovesne sprejeme.

Vojaški poveljniki v Ajdovščini, Tolminu in Bovcu so ob dnevu armade sprejeli zastopnike mladine, rezervne častnike in zastopnike občanov.

Zgodovina goriškega planinskega društva

(Nadaljevanje s 4. strani)

sko društvo vpisali 114 članov, v glavnem iz Gorice, pri društvu pa je bilo tudi precej planincev iz Podgore, Solkana, Kromberka, Šempetra, Vrtojbe. Po razmejitvi v letu 1947 je del članstvo ostal na drugi strani državne meje, pri nas ostali člani so v glavnem ostali zvesti svojemu planinskemu društvu. V teku petindvajsetih let je precej takratnih članov umrlo, nekateri so se izselili iz Gorice, mnogo je takih, ki so v teku let izstopili iz članstva.

Štiriindvajset jih je ostalo zvestih društvu vseh 25 let. Ti so: dr. Lambert Mermolja, Stanko Medvešček, Karel Kumar, Jožica Smet, Peter Čermelj, Bernard Bratož, Darko Šuligoj, Jožko Čotar, Josip Vuk, Mira Jelinčič, Franc Gravner, Bojan Čuk, Elči Čuk, Niko Mermolja, Josip Gorkič, Mario Bavcon, Elica Gorkič, Ivan Leban, Veri Leban, dr. Igor Franko, dr. Nežica Vižintin-Kocjančič, Milan Pavlin, vsi iz Gorice, Emil Hvala iz Podgore ter Filipca Klemenčič iz Solkana.

Delovanje društva je bilo otežkočeno v prvih letih po razmejitvi, ker je bila meja zaprta. Zaradi tega so goriški planinci odhajali na dolge izlete v vrhove okrog Kanalske doline, v Karnijo ter v Dolomite. Šele videmski sporazum je odprl možnosti za ponovne vzpone v domače gore, na Julijce. V prvih letih je bilo prevozno sredstvo za silo urejen tovornjak, pozneje pa so prišli na vrsto udobni avtobusi. Poleti so prirejali tudi večdnevne družinske izlete in na teh izletih so bili zelo dobro organizirani, saj so izdajali celo svoj dnevni časopis.

V petindvajsetih letih je goriško SPD priredilo 409 izletov s skupno 12.951 udeleženci. To je zelo veliko. Priredili so tudi enajst planinskih plesov in ti so bili v goriških slovenskih krogih najbolj priljubljena zabavno-družabna prireditev. Ker smo že pri plesih, omenimo bombo, ki je počila ob zadnjem oknu prosvetne dvorane med planinskim plesom leta 1949. Takrat so bili mučni časi za Slovence v Gorici. Kljub eksploziji se je ples nadaljeval.

Društvo je pričelo v letu 1959 tudi s predavanji in od takrat je bilo 26 predavanj s planinsko tematiko.

Danes ima Slovensko planinsko društvo v Gorici 381 članov. Pred tremi leti so ustanovili smučarski odsek in letos pozimi priredi SPD na Lazni zimovanje, katerega se bodo udeležili otroci, ki pridno obiskujejo tečaj predsmučarske telovadbe. V sklopu društva deluje tudi jamarski odsek, katerega člani se pridno udejstvujejo na tem področju.

Od leta 1945 do danes so društvu predsedovali: dr. Lambert Mermolja, Nande Rolih, Bernard Bratož, Karel Kumar, Slavko Rebec in Jožica Smetova. Planinska zveza Slovenije je odlikovala z zlatim odličjem Bernarda Bratoža in Jožico Smetovo, s srebrnim pa Karla Kumarja in Petra Čermelja.

V zadnjem času je v društvo pristopilo precej mladih članov in to je porok, da bo društvo tudi v bodoče dobro delovalo. Mladi se pridno udeležujejo tudi društvenih izletov in prireditev. Društvo ima stike z raznimi planinskimi društvi na Primorskem in njegovi delegati so sodelovali tudi na srečanju planincev iz treh obmejnih dežel Slovenije — Julijske krajine — Koroške, ki je bilo letos v Ljubljani.

NACISTIČNI KRVNIK, KI JE POSLAL V SMRT 400.000 OSEB

Poveljnik taborišča Treblinka Stangl obsojen na dosmrtno ječo

Verjetno mu bodo kazen znižali - Stanglu bodo sodili tudi v Avstriji

DUESSELDORF, 22. — Tukajšnje porotno sodišče je danes spoznalo bivšega poveljnika nacističnega uničevalnega taborišča Treblinka na Poljskem Franza Stangla za krivega poboja vsaj 400.000 Židov in ga obsodilo na dosmrtno ječo. Kazen bo, kot je tudi predlagal predstavnik državnega pravdništva, predsednik deželne vlade severne Westfalije znižal za določeno dobo. Že pred izgonom Stangla iz Sao Paolo je prišlo med brazilsko in nemško vlado do sporazuma, da nacističnemu krvniku, ki ima danes 62 let, ne bodo prisodili več kot 20 let ječe. Domnevajo, da bo predsednik severnowestftalske deželne vlade določil za Stangla 15 let ječe.

Po prestani kazni pa Stanglu grozi izgon v Avstrijo, kjer bi ga sodili zaradi kriminalnih dejanj, ki jih je zagrešil v umobolnici v Hartheimu, kjer so se posluževali «evtanazije». Zaradi te dejavnosti bi ga lahko obsodili največ na 5 let ječe.

Uničevalno taborišče v Treblinki je bilo po Auschwitzu eno najbolje organiziranih v tretjem reihu. V plinskih celicah je našlo smrt ogromno Židov iz vseh držav, ki so jih zasedli nacisti. Stangl, ki se je rodil 1908. leta v Avstriji, je stopil v nacistično stranko takoj po priključitvi Avstrije k Nemčiji. Eichmann je to zver v človeški podobi imenoval za poveljnika taborišča Treblinka, ker je bil znan po hladnokrvnosti, ki jo je posebno izkazal v «operaciji evtanazija», s katero je tretji reich pod siglo «T 4» izločeval bolne in za delo nesposobne osebe.

V začetku 1942. leta se je v Lublinu lotil organizacije uničevalnih taborišč za «dokončno rešitev židovskega vprašanja». Stangl se je spočetka udeležil operacije «Aktion Reinhard» in je imel za to na razpolago tri taborišča: Treblinko, Belzen in Sobidor na Poljskem. Samo v teh treh taboriščih je v plinskih celicah umrlo približno 2 milijona Židov. Aprila 1942. leta je vodil taborišče Sobidor, štiri mesece kasneje pa se je lotil organizacije Treblinke. Dal je zgraditi deset izredno «opremljenih» plinskih celic, kjer je bilo prostora za 200 ljudi. Tu so nabuetli, potem ko so jih slekli in jih okradli celo zlatnih zob, številne žide, ki so jih v zaplombiranih vagonih pripeljali iz vseh krajev zasedene Evrope. Zaradi izredne «učinkovitosti» teh celic so taborišče imenovali «tovarna smrti». Pod Stanglovim vodstvom so namreč tu usmrtili s plinom dnevno do 18.000 ljudi, med katerimi so bili tudi preživeli upora v varšavskem getu (spomladi 1943. leta).

Kot v Auschwitzu, kjer so ujetniki hodili v smrt ob veseli zvokih operet «Vesela vdova» in «Hoffmanove pripovedke», je Stangl odločil, da žrtve spremlja 15-članska godba, ki je igrala veselo koračnico, ki jo je na čast krvnika zložil vodja godbe Arthur Gold, ki se je izognil tragični usodi. Tako je šlo v smrt za časa Stanglovega «vladanja» približno 400.000 oseb. Njihova agonija je trajala približno 20 minut, zatem pa so «Totenjuden» (Židje smrti) spravili telesa v globoke jame, kjer so jih sežgali. Pogled na to je moral biti res grozen, če je Eichmann med procesom v Jeruzalemu izjavil, da «še nikoli ni videl bolj pretresljivega prizora».

Za izkazano sposobnost pri «reševanju židovskega vprašanja» so Stangla po Eichmannovem predlogu odlikovali s «križcem za zasluge». Toda ujetniki so kaj kmalu spregledali, da ne gredo «pod prho», kot so jim natvezli nacistični stražarji, in so se avgusta 1943. leta uprli. Stangl je tako padel v nemilost in za kazen, ker ni predvideval in preprečil upora, so ga poslali v Italijo in kasneje v Jugoslavijo, kjer se je udeležil protipartizaskimi akcij. Ob koncu vojne je Stangl padel v roke Američanom, ki so ga izročili Avstriji, kjer bi se moral zagovarjati zaradi uvedbe «evtanazije». Toda, kar je skoraj neverjetno, ga avstrijske oblasti niso aretirale, temveč so ga pustile na «svobodi pod nadzorstvom».

To pa je nacistični krvnik skrbno izkoristil. 1947. leta se mu je posrečilo zbežati v Italijo, kjer mu je nacistična organizacija preskrbela lažni potni list, s katerim je odpotoval v Sirijo, od koder se je z družino izselil v Brazilijo. Tu se je zaposlil kot izvedenec avtomobilske tovarne Volkswagen v Sao Paulu, kjer je mirno delal 16 let. 27. februarja 1967. leta so ga na opozorilo predsednika svetovnega židovskega centra s sedežem na Dunaju Simona Wiesenthala, ki ga je iskal od bega iz Italije, aretirali. Stangla, tako je izjavil Wiesenthal, je izdal za 28.000 mark eden od njegovih zetov. Proces pred duesseldorfskim porotnim sodiščem je trajal približno sedem mesecev. Stangl je sledil razpravam brez zanimanja in je mirno prisostvoval čitanju obsodbe.

Dosmrtna ječa je do sedaj najvišja kazen, na katero je neko zahodnonemško sodišče obsodilo nacističnega kriminalca. Ni še znano kakšno kazen bo določil predsednik deželne vlade, vendar je popolnoma možno, da ne bo več prišel na svobodo. Če bo kazen preživel, mu grozi izgon v Avstrijo in nov proces za umor 18.000 ljudi v okviru «operacije evtanazija».

«Tudi če v mojem življenju ne bi napravil ničesar drugega kot odkritje Stangla» je izjavil Simone Wiesenthal, ki je največ pripomogel k njegovi aretaciji, «ne bi živel zaman».

BEOGRAD, 22. — Kljub naporom delavcev in vojakov, ki skušajo najti ostale ponesrečence broda na Drini, ki jih pogrešajo že od petka zvečer, so danes blizu Janje našli samo še truplo deklice. S tem se je število najdenih trupel ponesrečenega broda povečalo na 8. Še vedno pa ni znana usoda osmih potnikov broda, in sicer dveh žensk in šest moških. Po mišljenju preiskovalnih organov nista bila brodnika, ki sta upravljala brod, strokovno usposobljena za to delo.

ŽENEVA, 22. — Sklep brazilske vlade, da ne izpusti 19 do 70 pripornikov proti osvoboditvi poslanika Bucherja, so v krogih švicarske zvezne vlade sprejeli z zaskrbljenostjo. Švicarske oblasti so poverile posebnemu poslaniku v Riu de Janeiru Maxu Fellerju nalogo, da brazilski vladi izreče zaskrbljenost Švice za to novo oviro. Švicarska vlada je opozorila brazilsko na obljubo, da bo napela vse sile za rešitev življenja švicarskemu poslaniku.

BEOGRAD, 22. — Patruljna ladja jugoslovanske mornarice je zalotila med nedovoljenim ribolovom v jugoslovanskih teritorialnih vodah blizu zaliva Boke Kotorske italijansko ribiško ladjo «S. Anna I». Od 1965. leta je ista ladja že šestič brez dovoljenja lovila v jugoslovanskih vodah. Lastnik ladje je bil kaznovan z globo 30.000 din in z zaplembo vseh uloviljenih rib.

Angela Davis in Jonathan Jackson med neko črnsko manifestacijo: pred Angelino aretacijo in Jonathanovo smrtjo

Zakaj Angeli Davis preti smrtna obsodba

Ime Angele Davis je bilo do pred kratkim na seznamu desetih najbolj iskanih in najnevarnejših kriminalcev v ZDA. Brez oddiha so jo zasledovali in končno tudi ujeli agenti FBI. Dolžili so jo umora policijskega agenta in ugrabitve, kar po kalifornijskih zakonih pomeni obsodbo na smrtno kazen. Sedaj sedi Angela Davis v nekem newyorškem zaporu in skuša doseči, da bi je ne izgnali v Kalifornijo. Mnoge organizacije v ZDA in po celem svetu zbirajo podpise in pošiljajo oblastem pozive, da bi jo rešile smrti, ki si je ni zaslužila. Kaj pa je pravzaprav zakrivila? Kriva je samo, da se je rodila temnopolta in da je posvetila svoje življenje borbi za enakopravnost črncev, proti rasizmu, proti imperializmu in proti militarizmu.

Rodila se je pred 26 leti v Birminghamu. Že pri treh letih je prepričevala bogato in buržujsko mater, da jo je pospremljala na koncerte Langstona Hugesa, bila je izredno lep in inteligenten otrok, razvila se je v izredno lepo in inteligentno temnopolto dekle. Doktorirala je najprej v New Yorku na filozofski fakulteti, nato pa še v Parizu, kjer je študirala francosko literaturo. Želela je poučevati, a rektorji so iz političnih razlogov dosledno odbijali njene prošnje kljub njeni priznani nadarjenosti. Končno ji je uspeda so jo sprejeli za docentko filozofije na univerzi v Berkeleyu. Njen profesor je bil Herbert Marcuse, ki je izjavil, da je bila med najbolj inteligentnimi študenti, kar jih je spoznal v 30-letni karieri.

Angela Davis je pa tudi zelo nevarna, ker predstavlja drugo Ameriko: sovraštvo do rasizma, nasilja, vojsk, iskanje realne revolucionarne alternative. Kot pripadnica skupine «Che Lumumba» ameriške komunistične partije je sodelovala s črnskimi gibanji in organizacijami, posebno z «Black Panthers». Ob njej je bil večkrat temnopolti Jonathan Jackson, ki je umrl zadet od strela policije 7. avgusta, med neredi v St. Raphaelu. Z nekaterimi tovariši je skušal rešiti iz zapora tri «brate», ki jim je grozil proces s smrtno obsodbo zaradi upora v zaporu «Solelad». Jonathan je sicer umrl, med streljanjem pa je tudi sam ranil sodnika, ki so ga ujeli in zadržali kot talca. Kasneje je policija ugotovila, da je puško, s katero je streljal, kupila Angela Davis. Obtožili so jo umora, oziroma poskusa umora, čeprav sama ni bila navzoča in ni streljala. Dekle je skušalo uiti. Zravnala si je celo kodraste lase, vendar jo je policija ujela v nekem manhattanskem hotelu 13. oktobra. Postala je simbol, sama je izjavila: «Borim se za radikalno rešitev problemov rasnih in narodnih manjšin v beli in kapitalistični Ameriki». Prav to je pravi vzrok, zaradi katerega so jo zasledovali, aretirali, jo bodo sodili in skušali obsoditi. Pripadniki «Black Panthers», mladina, študentje so po njeni aretaciji nastopili z jezo in skoraj obupom. Temnopoltega mladeniča so v Detroitu ustrelili, ko je razdeljeval letake z napisom «Angela je nedolžna».

Marsikdo se poteguje za njeno življenje, zbiranje podpisov za pozive je postalo skoraj narodno gibanje, boj za njeno življenje bo terjal verjetno še marsikatero žrtev, mnogo truda in upora. Sodniki so zavrnili vse prizive, s katerimi je skušala dokazati, da ni mogla uživati ustavnih pravic, saj kalifornijsko sodišče ni notificiralo formalne obtožnice in ni ugotovilo, česa je dejansko kriva. Tudi je ni mogel rešiti David Rudolf Poindester, ki je bil z njo, ko so jo aretirali v manhattanskem hotelu. Skušal je organizirati njen beg na Kubo, a policija ga je prehitela. Sam se je rešil iz zapora tako, da je plačal kavcijo 100.000 dolarjev.

Včeraj je sodnik Harlan zavrnil zadnji priziv in že ponoči so Angelo odpeljali iz manhattanskega ženskega zapora neznano kam, verjetno na letališče Newark, od koder bo odpotovala v Kalifornijo. Kakor najhujše kriminalce so jo uklenili in zaprli v blindirani voz, ki ga je spremljalo kar deset policijskih avtomobilov.

Ostajajo le besede, ki jih je Angela Davis sama izrekla in večkrat ponovila: «Kdor se bori proti kapitalizmu, tvega življenje, vendar je naše življenje manj važno kot naš boj. Bistven je duh kolektivnosti, ki ne dovoljuje osebnega egoizma, čeprav dovoljuje, da se osebnost vsakega prosto in popolnoma razvije.»

Za izpustitev ugrabljenega poslanika Bucherja

Brazilska vlada noče osvoboditi 19 od 70 političnih pripornikov

Brazilska policija pripela francoskega novinarja, kateremu so ugrabitelji izročili seznam pripornikov

RIO DE JANEIRO, 22. — Brazilska vlada je javila, da je pripravljena izpustiti in dovoliti odhod iz države 51 od 70 političnim pripornikom, katerih imena so ugrabitelji švicarskega poslanika Giovannija Bucherja poslali na posebnem seznamu. Vladno poročilo navaja točne vzroke zaradi katerih 19 pripornikov noče osvoboditi: pripomniki katerih imena so naznačena s številkami 15, 67 in 68 so obtoženi ugrabitve, pripomniki s številkam i15, 67 in 68 so obtoženi umora, štev. 70, ker je obsojen na dosmrtno ječo, štev. 53, ker je obtožen zločina, za katerega je minimalna kazen dosmrtna ječa, pripornika 38 in 48, ker sta obsojena na dolge zaporne kazni, 36 ker ni bil nikoli indentificiran, 27, ker ne želi odpotovati z drugimi in štev. 18, 31, 39 in 41, ker niso v pripmtem stanju.

Brazilska vlada potrjuje voljo, da reši življenje poslaniku in dodaja, da je seznam pripornikov, ki bi jih morali osvoboditi, sprejela, ker je tega podpisal ugrabljeni diplomat. V poročilu brazilska vlada trdi, da je pripravljena poslati v tujino vse pripornike, ki so navedeni v seznamu z izjemo 19.

Iz dobro obveščenih krogov se je zvedelo, da je vlada izdala odlok za zbor 51 pripornikov, katerim bi dovolila odhod iz države. Brazilska vlada ne bo osvobodila pripornikov če Bucherjevi ugrabitelji ne bodo pristali na predlog, da bi število zmanjšali na 51.

Agenti brazilske policije so sinoči priprli francoskega novinarja Francoisa Peloua, načelnika urada tiskovne agencije AFP v Riu de Janeiru. Novinarja so obtožili sporazuma z ugrabitelji poslanika Giovannija Bucherja. Pelouja so odpeljali na policijsko postajo, kjer so ga zaslišali. Med zaslišavanjem so drugi policaji natančno preiskali svoj urad. Neki funkcionar mu je rekel, da so ga priprli, ker je bil v telefonskem stiku z upornik, s katerimi se je tudi sestal. Dobil je tudi seznam upornikov, ki bi jih morali izpustiti in ga tudi objavil, pri čemer ni opozoril policijskih organov, dokler ni imena izročil francoskemu poslaništvu in brazilskemu zunanjemu ministrstvu. Funkcionar ji pripomnil, da bodo francoskemu novinarju sodili po brazilskih zakonih. Bucherjevi ugrabitelji so seznam 70 političnih pripornikov izročili samo francoski tiskovni agenciji AFP.

Na marijuano se organizem ne privadi

WASHINGTON, decembra. — Problem mamil postaja vedno bolj aktualen. Proti njim so se in se še borijo predvsem s policijskimi ukrepi. Dejansko pa zasluži ta problem vse temeljitejše ukrepe, predvsem študije, ki ne morejo biti več domena priložnostnih «izvedencev» pač pa visokih strokovnjakov. V tak okvir spada n.pr. anketa, ki jo je po naročilu ameriških oblasti izvedla skupina štirih ameriških znanstvenikov, med katerimi je tudi en Nobelov nagrajenec. Ta znanstvena skupina je preverila teorijo, po kateri — z razliko od alkohola in tako imenovanih «močnih» mamil — marijuana ne zahteva vedno večjih doz, pač pa vedno manjše in se v njenem primeru ne more govoriti o tem, kako se organizem na mamilo privadi, pač pa imamo prav obraten učinek.

Ameriški strokovnjaki so pri svojih poskusih prišli do naslednje ugotovitve: marijuana se zadrži v človeškem organizmu, po vsej verjetnosti v pljučih, najmanj osem dni. Zaradi primerjave bomo povedali, da izgine alkohol iz krvi v 12 urah, pa čeprav so izredno podrobne analize ugotovile kako sled alkohola tudi po 48 urah, v enakem času izgine iz organizma heroin, kokain pa še prej.

Znanstveno skupino, ki se je ukvarjala s temi problemi, je vodil Julius Axelrod z ameriškega zveznega inštituta za mentalno higieno. Izsledke in ugotovitve je objavila zadnja številka tednika «Science». Je to prva podrobnejša analiza s tovrstnega področja in zato je možno, da se bo na njen račun razvnela med znanstveniki razprava, seveda glede posledic uživanja alkohola in mamil, predvsem marijuane, pa čeprav je analizo vodil sam Axelrod, ki je dobil letos Nobelovo nagrado za medicino in sicer prav na račun svojih uspehov na področju biokemije živčnega sistema. Ta 54-letni znanstvenik je pritegnil k sodelovanju še dr. Irwina J. Kopina, dr. Stephena Silversteina in dr. Louisa Lambergerja. Podrobno analizo in proučevanja je skupina izvedla na treh prostovoljcih in sicer na dveh dekletih in na nekem mladeniču. Znanstveniki so proučevali reakcijo, ki jo je mamilo povzročilo na dekletih in na mladeniču. Zaključno poročilo je strogo tehnično, hkrati pa — previdno.

TRŽAŠKI DNEVNIK

VČERAJ URADNA OTVORITEV

Novi oddelki in naprave v bolnišnici «B. Garofolo»

Skupni stroški znašajo 350 milijonov lir - Napovedane nove pobude

Včeraj dopoldne je bila uradna otvoritev novih oddelkov deželne otroške bolnišnice «Burlo Garofolo». Med drugimi so bili navzoči predsednik deželnega sveta prof. Ribezzi in podpredsednik Pittoni, deželni odbornik za zdravstvo in higieno odv. Devetag, predsednik pokrajine Zanetti, predsednik upravnega sveta goriške bolnišnice dr. Sancin ter številni zdravniki in specialisti. Goste je pozdravil predsednik upravnega sveta bolnišnice «Burlo Garofolo» inž. Sospisio, ki je pripomnil, da je bil dokončan načrt, ki so ga napovedali decembra 1967. Pred izdelavo načrtov in nabavo raznih naprav so si predstavniki upravnega sveta in specialisti ogledali take bolnišnice v raznih evropskih državah.

Zgradili so dodatno zgradbo, v kateri sta kirurški oddelek in center za oživljanje. Kirurški oddelek ima tri operacijske dvorane, štiri operacijske mize ter najsodobnejše naprave in notranjo televizijsko omrežje. Stroški so znašali skupno 160 milijonov lir. S preureditvijo prejšnjega oddelka so napravili nov center za nedonešenčke. Tudi tukaj imajo najmodernejše naprave in je oddelek popolnoma steriliziran ter ločen od zunanjega okolja. Stroški so znašali okrog 90 milijonov lir. V pritličju je laboratorij za raziskave in analize, ki ima tudi najmodernejše naprave. Stroški so znašali okrog 40 milijonov lir. Popolnoma so preuredili in opremili z novimi stroji veliko pralnico, v kateri sta med drugim dva pralna stroja, ki zmoreta 270 kg perila. Stroški so znašali 60 milijonov lir.

Za kritje stroškov je vodstvo bolnišnice najelo posojilo 150 milijonov lir, ki ga jamči dežela in prispeva 5 odst., vladni komisariat je dodelil 52 milijonov, ostale stroške pa bodo krili iz svojih sredstev. Inž. Sospisio se je zahvalil za pomoč vsem oblastem, za sodelovanje pa vsem strokovnjakom in osebju. Napovedal je, da sedaj izdelujejo načrte za druge oddelke in socialne centre ter upravne prostore, ki bodo v novih prostorih.

Deželni odbornik Devetag je čestital vodstvu bolnišnice za dosežene uspehe in zagotovil podporo dežele za uresničitev novih pobud. Nato so si gostje ogledali nove oddelke in naprave, o katerih smo v našem listu že poročali.

Še vedno brez sporazuma o gradnji znanstvene fakultete

Akademski senat in upravni svet tržaške univerze tudi na drugi seji in kljub stališčem vseh javnih oblasti in strank ter študentov, nista prišla do sporazuma glede gradnje znanstvenih fakultet. Kot znano se nekateri profesorji iz vzrokov, ki so — vsaj iz znanstvenega raziskovalnega stališča — nerazumljivi, upirajo gradnji fakultet na Katinari in zahtevajo uresničitev oddaljenega znanstvenega centra v Sesljanu.

Prof. Semerani o urbanističnih problemih

V krožku Salvemini je prof. Luciano Semerani predaval o urbanističnih problemih Trsta in jih je postavil v širši okvir, tako da nekatera osnovna vprašanja lahko najdejo rešitev v urbanistiki, ker spadajo med posega javnih ustanov. Med te probleme spadajo stanovanja, prevozi, socialne usluge, naprave za proizvodnjo itd. Zaradi tega je predavatelj kritiziral način vinkulacij, ki krči zemljiški donos, ter je izrazil upanje, da bo prišlo, z razvojem načrtovanja in deželne politike, do obvezne izdelave letnega in večletnega delovnega načrta za izvajanje splošnih in sektorskih načrtov.

Prof. Semerani je poudaril, da tudi problemi ohranitve zgodovinskega dela mesta in naravnega okolja (Kras) zahtevajo posege, in ne samo vinkulacije. Ne smemo graditi gradove na oblakih in sanjariti o nekakšni veličini našega mesta, pač pa moramo skrbno in previdno uporabiti vsak košček zemlje na podeželju in v mestu, v skladu in v mejah gospodarske realnosti. Potrebno je nekaj učinkovitih ukrepov, da se rešijo pereča vprašanja: prihodnost pristanišča in industrije, dohodi in cestne povezave, omrežje javnih uslug, zlasti kar se tiče javnega skrbstva in šolstva.

Nova pravila za sladkovodni ribolov

Deželni odbor je pred dnevi zaključil razpravo o novem zakonskem osnutku, s katerim bodo preuredili obstoječe norme v zvezi z ribolovom v sladkih vodah Furlanije - Julijske krajine. Osnutek je pripravila skupina strokovnjakov, ki so jo svoj čas umestili na deželnem odborništvu za kmetijstvo in kateri je načeloval odbornik Comelli. Deželna uprava je doslej že nekajkrat posegla na področje ribolova, nad katerim ima suvereno pristojnost, vendar je zlasti v zadnjem času postalo očitno, da je treba čim prej korenito predelati celotno normativo domačega ribolova. V naši deželi je sladkovodni ribolov zelo razširjen, saj se z njim ukvarja okoli 20.000 športnih lovcev. Ti se zadržujejo ob rekah, potokih, na bregovih naravnih in umetnih jezer ter pri številnih sladkovodnih vrujlah ter je zato treba primerno zaščititi obstoječe bogastvo sladkovodnih rib in preprečiti neracionalno izkoriščanje voda. Divji ribiči pa niso edina nevarnost: vode je treba zaščititi tudi pred onesnaženjem, zlasti z industrijskimi odpadki. Po drugi strani pa je treba valorizirati sladkovodni ribolov tudi s turističnega vidika.

Zakonski osnutek prepušča deželi nadzorstvo nad vsemi notranjimi vodami. Poleg dovoljenj za ribolov, ki jih izdaja država, bodo morali ribiči po novem imeti tudi deželno dovoljenje, na katerem bodo navedeni kraj dovoljenega lova, čas in količina dovoljenega ulova. Zakon nadajle predvideva sestavo posebnega konzorcija za zaščito ribolova v deželi, ki bo izdajal omenjena dovoljenja in nadzoroval lovišča, hkrati pa tudi pospeševal raziskovanja in izvajanja raznih izboljševalnih del, skrbel za obnavljanje ribjega zarodа itd. Zakonski osnutek končno predvideva ustanovitev posebnega deželnega odbora za sladkovodni ribolov, ki bo med drugim sodeloval z deželno upravo kot posvetovalni organ.

Pri Banih povoženi moški še v smrtni nevarnosti

41-letni Živorad Milanovič, ki ga je včeraj ponoči pri Banih, pri mostu, podrl avtomobilist, je še vedno v smrtni nevarnosti, saj je moški, za katerega domnevajo, da je iz begunskega taborišča pri Banih, dobil hud pretres možganov, si resno poškodoval lobanjo ter dobil številne udarce po vsem telesu.

Medtem so karabinjerji, ki so uvedli preiskavo, posredovali ime voznika fiata 600 rimske registracije, ki naj bi povzročil nesrečo. Gre za 36-letnega financarja Graziano Monaldija iz Rima, ki je dejal, da je videl moškega le v zadnjem trenutku, kako je «stopil» iz teme, sicer da je, zaradi delno poledenele ceste i zelo počasi, kakih 30 km na uro.

Grozil je gostilničarju s strašilnim samokresom

27-letni Giordano Marsich ga je imel predsinočjim tako pod kapo, da verjetno sploh ni pomislil na vse posledice, ki izvirajo iz tega, da je naperil strašilni samokres vrste «mondion» kal. 22 proti 27-letnemu gostilničarju Alfredu Morettiju iz Ul. dei Porta 58, lastniku gostilne bara «Gianni» na Garibaldijevem trgu št. 11.

Marsich je okrog 2. ure ponoči že ves vinjen vstopil v omenjeni lokal in naročil kozarček za katerega je plačal 30 lir. Ko pa ga je izpil, je zahteval od Morettija, naj mu vrne 1000 lir. Gostilničar je seveda skušal na vse načine prepričati Marsicha, da mu nima kaj vrniti, ko pa je za vino plačal 30 lir v kovancih, a zaman. Marsichu je nenadoma stopila kri v glavo, izvlekel je iz žepa samokres in grozil gostilničarju, naj mu vrne denar, v nasprotnem primeru pa «ta bom dvakrat ustrelil v trebuh». Moretti je hladnokrvno prijel vinjenega Marsicha za roko, v kateri je držal naperjen samokres, ter ga razorožil. Ta pa se je ves prestrašen podal v uren dir ter zbežal po Ul. U. Foscolo, kjer so ga pozneje agenti letečega oddelka kvesture tudi dohiteli in pod obtožbo vinjenosti, motenja in hudih gro- ženj aretirali ter prijavili sodnim oblastem.

Casinò Villa Rosalia
OPATIJA
ROULETTE - BACCARA
CHEMIN DE FER
ODPRT VSE LETO
Prijeten nam bo vaš obisk ob božičnih praznikih